

Ministru kabineta noteikumi Nr. 78
Rīgā 2017. gada 7. februārī (prot. Nr. 6 23. §)

Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma
107. panta trešo, piekto un septīto daļu un
109. panta ceturto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabasgāzi un pārtrauc tās piegādi, dabasgāzes sistēmas drošas lietošanas prasības, tirgotāja, publiskā tirgotāja, sistēmas operatora, lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā;

1.2. kārtību, kādā veicami norēķini par saņemtajiem pakalpojumiem, nokavējuma procentu apmēru, tirgotāju maiņas kārtību un lietotāju apgādi dabasgāzes piegādes traucējumu gadījumā;

1.3. kārtību, kādā dabasgāzes piegādi saistītajiem lietotājiem nodrošina publiskais tirgotājs;

1.4. kārtību, kādā izvēlas publisko tirgotāju;

1.5. kārtību, kādā nosaka un publicē pēdējās garantētās piegādes cenu galalietotājiem, kuri nav saistītie lietotāji un kuru gazificētie objekti ir pieslēgti dabasgāzes sadales sistēmai.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. atļautā maksimālā slodze – lielākais dabasgāzes daudzums, ko lietotājs drīkst izmantot stundā;

2.2. augstākā siltumspēja – siltuma (enerģijas) daudzums, kas tiek iegūts standartapstākļos, pastāvīgā spiedienā gaisā pilnībā sadegot vienam kubikmetram dabasgāzes, kad visi degšanas laikā izdalījušies produkti ir atdzisuši līdz noteiktajai sākotnējai reaģentu temperatūrai un ir gāzveida stāvoklī, izņemot degšanas laikā izveidojušos ūdeni. Siltuma daudzumā tiek ierēķināts arī siltums, kas izdalījies, kondensējoties degšanas produktos esošajiem ūdens tvaikiem;

2.3. avārija – notikums, kas radies dabasgāzes apgādes sistēmā tehnisku defektu, nepareizas ekspluatācijas vai citu neparedzētu faktoru iedarbības dēļ un kas apdraudējis vai radījis kaitējumu (tai skaitā zaudējumus) cilvēku veselībai, dzīvībai, mantai un videi;

2.4. avārijas situācija – bojājumi dabasgāzes apgādes sistēmā vai citi neparedzēti apstākļi, kas var apdraudēt cilvēka veselību, dzīvību, mantu un vidi vai radīt kaitējumu (tai skaitā zaudējumus);

2.5. balansēšanas atbildība – pienākums norēķināties ar pārvades sistēmas operatoru par dabasgāzes nebalansu gazificētā objektā, kurš ir aprīkots ar ikdienas uzskaites vietu atbilstoši dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem;

2.6. dabasgāzes aparāts – aparāts, kurā kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze;

2.7. dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robeža – piederības un atbildības dalījuma vieta starp sadales sistēmas operatora un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmām;

2.8. dabasgāzes iekārta – iekārta no noslēgierīces pirms dabasgāzes aparāta līdz dūmgāzu novadīšanas ierīces izejai. Dabasgāzes iekārta sastāv no gāzesvada, kas savieno gāzes aparātu un noslēgierīci pirms tā, gāzes aparāta, dabasgāzes sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadīšanas un dūmgāzu novadīšanas ierīcēm;

2.9. dabasgāzes pieslēguma līgums – līgums, ko slēdz sadales sistēmas operators ar gazificētā objekta īpašnieku par sistēmas pieslēguma ierīkošanu;

- 2.10. dabasgāzes siltumspējas zona – sadales sistēmas daļa, kura noteikta līgumā starp sadales sistēmas operatoru un pārvades sistēmas operatoru un kurai aprēķina individuālu diennakts vidējo svērto augstāko siltumspēju;
- 2.11. dabasgāzes tirgotājs – Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts komersants, kura komercdarbība ir dabasgāzes tirdzniecība;
- 2.12. dabasgāzes tirdzniecības līgums – līgums, ko slēdz dabasgāzes tirgotājs ar lietotāju par dabasgāzes tirdzniecību;
- 2.13. dabasgāzes tirdzniecības periods – dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktais laikposms, kurā tirgotājam ir pienākums tirgot dabasgāzi lietotājam par dabasgāzes tirdzniecības līgumā nolīgto dabasgāzes cenu un lietotājam ir pienākums norēķināties par saņemto dabasgāzi;
- 2.14. gāzes diena – laikposms no 5:00 līdz 5:00 UTC (*universal time coordinated*) nākamajā dienā ziemas laika periodā un no 4:00 līdz 4:00 UTC nākamajā dienā periodā, kad izmanto vasaras laiku;
- 2.15. ikdienas uzskaites vieta – dabasgāzes uzskaites vieta, kurā ierīkota telemetrijas sistēma komercuzskaites mērāparātu operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai un sadales sistēmas operators komercuzskaites mērāparāta datus (tai skaitā saņemtās dabasgāzes daudzumu) attālināti nolasa ne retāk kā reizi diennaktī, vai dabasgāzes uzskaites vieta, kurā nav ierīkota telemetrijas sistēma komercuzskaites mērāparātu operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai, bet lietotājam saskaņā ar sadales sistēmas pakalpojumu izmantošanas kārtību ir pienākums paziņot komercuzskaites mērāparātu rādījumus reizi diennaktī;
- 2.16. komercuzskaites mērāparāts – mērīšanas līdzeklis vai mērīšanas līdzekļu sistēma dabasgāzes patēriņa uzskaitē norēķinu vajadzībām un atļautās maksimālās slodzes un dabasgāzes parametru kontrolei;
- 2.17. lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma – piederības robežas lietotāja pusē ierīkoto gāzesvadu, noslēgierīču, dabasgāzes iekārtu un citu tehnisko ietaišu kopums lietotāja apgādei ar dabasgāzi;
- 2.18. neikdienas uzskaites vieta – dabasgāzes uzskaites vieta, kurā nav ierīkota telemetrijas sistēma komercuzskaites mērāparātu operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai un komercuzskaites mērāparāta dati tiek nolasīti retāk nekā reizi diennaktī;
- 2.19. nebalanss – starpība starp dabasgāzes tirgotāja nominēto un lietotāja patērēto dabasgāzes apjomu;
- 2.20. norēķinu periods – laikposms, par kuru veic norēķinus. Norēķinu periods ir viens kalendāra mēnesis, ja puses nav vienojušās citādi;
- 2.21. par gāzes saimniecību atbildīgā persona – persona, kas saskaņā ar standartu LVS 445-1:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 1. daļa: Vispārīgās prasības" ir atestēta darbam ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmām un gāzes iekārtām un nodrošina šo sistēmu un iekārtu drošu ekspluatāciju;
- 2.22. patēriņa standarta profils – sadales sistēmas operatora uz neikdienas uzskaites vietu attiecināts matemātisks dabasgāzes patēriņa prognozēšanas modelis. Patēriņa standarta profilu izstrādā un to skaitu nosaka sadales sistēmas operators, pamatojoties uz vēsturiskajiem dabasgāzes patēriņa datiem;

- 2.23. pārvades sistēmas operators – licencēts energoapgādes komersants, kas sniedz dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojumus;
- 2.24. pārvades sistēmas pakalpojums – dabasgāzes transportēšana pārvades sistēmā;
- 2.25. pārvades sistēmas pakalpojuma līgums – līgums, ko slēdz pārvades sistēmas operators ar dabasgāzes tirgotāju vai lietotāju par pārvades sistēmas pakalpojuma un citu pakalpojumu sniegšanu;
- 2.26. pēdējās garantētās piegādes pakalpojums – dabasgāzes piegāde lietotājam līdz 7000 m³/h, kura gazificētais objekts ir pieslēgts sadales sistēmai un kuram ir spēkā esošs dabasgāzes tirdzniecības līgums ar dabasgāzes tirgotāju, kurš izbeidz dabasgāzes tirdzniecību vai kuram nav spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības līguma, bet ir tiesības saņemt dabasgāzi no pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja;
- 2.27. plomba – ražotāja, sistēmas operatora vai akreditētas inspicēšanas institūcijas uzstādīts aizsardzības līdzeklis, lai nepieļautu un konstatētu iejaukšanos vai mēģinājumu iejaukties dabasgāzes apgādes sistēmā vai komercuzskaites mēraparātā;
- 2.28. sadales sistēmas operators – licencēts energoapgādes komersants, kas sniedz dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumus;
- 2.29. sadales sistēmas pakalpojums – dabasgāzes transportēšana sadales sistēmā;
- 2.30. sadales sistēmas pakalpojuma līgums – līgums, ko slēdz sadales sistēmas operators ar dabasgāzes tirgotāju vai lietotāju par sadales sistēmas pakalpojuma un citu pakalpojumu sniegšanu;
- 2.31. sistēmas iekārtas – gāzesvadu sistēmas regulēšanas, uzskaites, katodaizsardzības, zibensaizsardzības, telemetrijas, mērīšanas, kā arī citas tehnoloģiskās iekārtas, kas izvietotas gāzesvadu sistēmā;
- 2.32. standartapstākļi – apstākļi, kad dabasgāzes spiediens ir 101,325 kPa un temperatūra 20 °C;
- 2.33. tirdzniecības intervāls – vienu diennakti ilgs periods, kas atbilst gāzes dienai.

II. Lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas lietošana

3. Sadales sistēmas operators jaunu gazificējamo objektu pieslēdz dabasgāzes apgādes sistēmai vai palielina lietotājam atļauto maksimālo slodzi gazificētajā objektā saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātiem dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumiem.
4. Lietotājs var palielināt atļauto maksimālo slodzi gazificētajā objektā pēc tam, kad sadales sistēmas operators ir veicis nepieciešamās izmaiņas dabasgāzes pieslēguma līgumā un dabasgāzes tirgotājs dabasgāzes tirdzniecības līgumā ir izdarījis attiecīgus grozījumus.
5. Sadales sistēmas operators nodrošina lietotājam konsultāciju par pieslēguma izveides kārtību, atļautās slodzes maiņu, dabasgāzes lietošanu un uzskaiti.
6. Lietotājs nodrošina, ka lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma ir izbūvēta saskaņā ar būvniecību un ugunsdrošību regulējošo normatīvo aktu prasībām un pirms nodošanas ekspluatācijā ir izturējusi visas normatīvajos aktos noteiktās stiprības un hermētiskuma pārbaudes un ka dabasgāzes iekārtu ar centralizētu dūmgāzu novadīšanu, dūmgāzu novadīšanas cauruļu un to montāžas atbilstība

normatīvo aktu prasībām, dūmvadu tehniskais stāvoklis un pieslēgums dūmvadam ir apliecināti ar tehniskā stāvokļa pārbaudes aktu.

7. Pirms dabasgāzes pirmreizējas ielaišanas lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmā sadales sistēmas operatora pārstāvis, kas veic dabasgāzes pirmreizēju ielaišanu, instruē lietotāju par dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanu, par pienākumu ievērot šajos noteikumos minētās prasības dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanai un par lietotāja atbildību, ja prasības netiek ievērotas, kā arī sniedz lietotājam sadales sistēmas operatora avārijas dienesta un klientu apkalpošanas kontaktinformāciju. Sadales sistēmas operators nodrošina, ka lietotāju instruēšana tiek reģistrēta.

8. Dabasgāzes apgādes sistēmu, tostarp dabasgāzes iekārtas un aparātus, atļauts lietot, ja tā uzstādīta un nodota ekspluatācijā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un ekspluatācijas laikā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

9. Ekonomikas ministrija sadarbībā ar attiecīgo standartizācijas tehnisko komiteju iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai to standartu sarakstu, kurus piemērot šo noteikumu prasību izpildei. Nacionālā standartizācijas institūcija piemērojamo standartu sarakstu publicē savā tīmekļvietnē.

10. Lietotājs ir atbildīgs par lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas drošu ekspluatāciju un tehniskā stāvokļa atbilstību normatīvajiem aktiem. Pirms dabasgāzes lietošanas uzsākšanas lietotājam ir pienākums iepazīties un ekspluatācijā ievērot dabasgāzes iekārtu un aparātu lietošanas instrukcijas un ugunsdrošības prasības, lai dabasgāzes apgādes sistēmas lietošana būtu droša.

11. Lietotājs nodrošina, ka dabasgāzes apgādes sistēmas uzstādīšanu, tehnisko apkalpošanu, apkopi, remontu un tehnisko uzraudzību veic speciālists ar atbilstošu kvalifikāciju, kurš visus darbus, kas saistīti ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas tehnisko apkalpošanu, apkopi, remontu un tehnisko uzraudzību, veic un tos dokumentē normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

12. Lietotājs nodrošina, ka šo noteikumu 8., 10. un 11. punktā minētos pienākumus veic persona, kas ekspluatē lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu.

13. Visus izdevumus, kas saistīti ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas tehnisko apkalpošanu, apkopi, remontu, rekonstrukciju un tehnisko uzraudzību, sedz lietotājs.

14. Lietotājs, kas nav mājsaimniecības lietotājs, gazificētajā objektā, kas ir rūpnieciska vai publiska būve, kā arī citos gazificētajos objektos, ja tajos ir uzstādīts dabasgāzes aparāts ar kopējo nominālo siltuma jaudu virs 130 kW, rakstveidā norīko un pastāvīgi nodrošina atbilstoši atestētu par gāzes saimniecību atbildīgo personu. Par gazificētajā objektā norīkoto par gāzes saimniecību atbildīgo personu lietotājs informē sadales sistēmas operatoru tā noteiktajā kārtībā. Sadales sistēmas operators veic minētās atbildīgās personas datu apstrādi atbilstoši fizisko personu datu aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem.

15. Par gāzes saimniecību atbildīgā persona ne retāk kā reizi gadā pārbauda lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu un instruē personas, kas ekspluatē lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu, par dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanu un par pienākumu ievērot šajos noteikumos minētās prasības dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanai. Par gāzes saimniecību atbildīgā persona sniedz lietotājam rakstisku atzinumu par pārbaudes rezultātiem un veikto instruktāžu. Atzinumā iekļauj informāciju par lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas atbilstību normatīvajos aktos minētajām prasībām, priekšnosacījumus lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas turpmākai drošai ekspluatācijai, kā arī pievieno dokumentu, kas apliecina veikto instruktāžu.

16. Lietotājs saskaņo ar sadales sistēmas operatoru lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas vai dabasgāzes iekārtu vai aparātu atvienošanu, remontu un to pievienošanu pēc remonta, kā arī jaunu lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu vai aparātu, vai iekārtu pievienošanu vai nomaiņu.

17. Lietotājs nedrīkst patvaļīgi lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmai pievienot cita lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu vai pārtraukt dabasgāzes pastāvīgu lietošanu, patvaļīgi atvienojot dabasgāzes iekārtas. Minētās darbības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic speciālists ar atbilstošu kvalifikāciju.

18. Lietotājam ir pienākums normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošināt periodisku gazificētā objekta ventilācijas sistēmas un dūmkanālu pārbaudi un tīrīšanu. Gazificētajā objektā esošo ventilācijas sistēmu un dūmkanālu tehniskā stāvokļa uzturēšanu veic persona ar atbilstošu kvalifikāciju.

19. Ja lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmā konstatēta dabasgāzes noplūde, izveidojusies avārijas situācija vai notikusi avārija, lietotājs nekavējoties ziņo par to sadales sistēmas operatora avārijas dienestam un nodrošina sadales sistēmas operatora pārstāvju iekļūšanu gazificētajā objektā.

20. Lietotājs nekavējoties ziņo sadales sistēmas operatoram par dabasgāzes piegādes pārtraukumu.

21. Lietotājam ir pienākums ievērot gāzesvadu, sistēmas iekārtu un būvju aizsargjoslās noteiktos aprobežojumus un nodrošināt brīvu pieeju un piebraukšanu gāzesvadiem, sistēmas iekārtām un būvēm, lai remontētu, pievienotu vai atvienotu dabasgāzes apgādes sistēmu vai veiktu tās tehnisko apkalpošanu, apkopi un tehnisko uzraudzību.

22. Par dzīvojamās mājas koplietošanas telpās un citās kopīpašumā esošajās telpās izvietoto dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēmu tehnisko stāvokli, dzīvojamās mājas koplietošanas telpās ievadīto dabasgāzes inženierkomunikāciju ievadu noblīvējumu stāvokli, kā arī par pagrabu vēdināšanu un ventilācijas sistēmu un dūmkanālu tehniskā stāvokļa atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām ir atbildīgs dzīvojamās mājas īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

23. Ja atbilstoši tehnoloģiskajam procesam gazificētajā objektā izvietotajām iekārtām ir nepieciešama nepārtraukta kurināmā piegāde, lietotājs dabasgāzes apgādes pārtraukuma laikā izmanto citu kurināmo.

III. Dabasgāzes tirdzniecība un piegāde

24. Dabasgāzes tirdzniecība lietotājam notiek saskaņā ar dabasgāzes tirdzniecības līgumu, kurā iekļauj norādi par sadales sistēmas pakalpojumu izmantošanas kārtību, vai kā pēdējās garantētās piegādes pakalpojums saskaņā ar šiem noteikumiem.

25. Dabasgāzes tirdzniecības līgumu klātienē vai izmantojot distances saziņas līdzekļus slēdz ar lietotāju, kuram ir gazificētā objekta īpašuma, lietošanas vai valdījuma tiesības.

26. Dabasgāzes tirgotājs dabasgāzes tirdzniecības līgumā iekļauj:

26.1. informāciju par līgumslēdzēju pusēm, dabasgāzes tirdzniecības periodu un cenu vai tās noteikšanas kārtību, līguma darbības termiņu un līguma pirmstermiņa izbeigšanas kārtību;

26.2. informāciju par sadales sistēmas operatoru, kurš sniedz sadales sistēmas pakalpojumus, un par sistēmas pakalpojuma tarifiem;

26.3. informāciju par atļautās maksimālās slodzes lielumu;

26.4. kārtību, kādā lietotājs veic norēķinus par dabasgāzi, lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas nebalansu un sistēmas pakalpojumiem, kā arī norēķinu veidus;

26.5. dabasgāzes tirgotāja pienākumu norēķināties ar sadales sistēmas operatoru par lietotājam sniegtajiem sistēmas pakalpojumiem, citiem pakalpojumiem un nodokļiem;

26.6. dabasgāzes tirgotāja pienākumu izbeigt dabasgāzes tirdzniecības līgumu, ja ir kļuvis zināms, ka lietotājs ir zaudējis gazificētā objekta īpašuma, lietošanas vai valdījuma tiesības;

26.7. pretenziju un jautājumu iesniegšanas un izskatīšanas kārtību;

26.8. pušu tiesības, pienākumus un atbildību;

26.9. sadales sistēmas operatora avārijas dienesta kontaktinformāciju.

27. Lietotājs, kas nav māsājniecības lietotājs un kura gazificētais objekts ir aprīkots ar ikdienas uzskaites vietu, ir tiesīgs slēgt dabasgāzes tirdzniecības līgumu ar vairākiem dabasgāzes tirgotājiem arī par vienā gazificētajā objektā patērēto dabasgāzi:

27.1. informējot dabasgāzes tirgotāju, kuram uzticēta balansēšanas atbildība, par jauna dabasgāzes tirdzniecības līguma slēgšanu;

27.2. vienojoties ar dabasgāzes tirgotāju, kuram uzticēta balansēšanas atbildība, par kārtību, kādā tiks veikti norēķini par lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas nebalansu;

27.3. līgumā par dabasgāzes tirdzniecību ar dabasgāzes tirgotāju, kuram nav uzticēta balansēšanas atbildība, nenorādot šo noteikumu 26.2., 26.3., 26.4., un 26.5. apakšpunktā minēto informāciju un iekļaujot informāciju par dabasgāzes tirgotāju, kuram uzticēta balansēšanas atbildība, kā arī informācijas apmaiņas kārtību starp lietotāju un citiem tirgotājiem.

28. Dabasgāzes tirdzniecības līgumā, dabasgāzes tirgotājam un lietotājam abpusēji vienojoties, var iekļaut papildu nosacījumus, kas nav minēti šajos noteikumos.

29. Lietotājs, kurš lieto dabasgāzi vairākos gazificētajos objektos, ir tiesīgs slēgt dabasgāzes tirdzniecības līgumu ar vienu vai vairākiem dabasgāzes tirgotājiem.

30. Par dabasgāzes tirdzniecības līguma izbeigšanu lietotājs informē dabasgāzes tirgotāju piecas darba dienas iepriekš šo noteikumu un tirdzniecības līgumā noteiktajā kārtībā. Ja gazificētajā objektā ir:

30.1. neikdienas uzskaites vieta vai ikdienas uzskaites vieta, kurā nav ierīkota telemetrijas sistēma komercuzskaites mēraparātu operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai, lietotājs sadales sistēmas operatora noteiktajā kārtībā fiksē un paziņo komercuzskaites mēraparāta rādījumus;

30.2. ikdienas uzskaites vieta, kurā ierīkota telemetrijas sistēma komercuzskaites mēraparātu operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai, sadales sistēmas operators sistēmas pakalpojuma līgumā noteiktajā kārtībā fiksē komercuzskaites mēraparāta rādījumus un paziņo tos dabasgāzes tirgotājam.

31. Izbeidzoties dabasgāzes tirdzniecības līgumam, lietotājs:

31.1. dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktajā termiņā veic galīgo norēķinu par saņemto dabasgāzi, kā arī saņemtajiem sistēmas un citiem pakalpojumiem;

31.2. samaksā līguma pirmstermiņa izbeigšanas maksu, ja tāda ir paredzēta dabasgāzes tirdzniecības līgumā;

31.3. lai pārtrauktu dabasgāzes padevi, nodrošina sadales sistēmas operatoram piekļuvi dabasgāzes apgādes sistēmai gazificētajā objektā, attiecībā uz kuru tiek izbeigts dabasgāzes tirdzniecības līgums.

32. Ja, izbeidzot lietot dabasgāzi gazificētajā objektā, lietotājs nav par to informējis dabasgāzes tirgotāju un šajos noteikumos paredzētajā kārtībā nav izbeidzis dabasgāzes tirdzniecības līgumu attiecībā uz attiecīgo gazificēto objektu, lietotājs ir atbildīgs par norēķiniem par patērēto dabasgāzi un saņemtajiem sistēmas pakalpojumiem līdz brīdim, kad tiek izbeigts minētais līgums.

33. Dabasgāzes tirgotājs var vienpusēji izbeigt dabasgāzes tirdzniecības līgumu, par to rakstiski nosūtot paziņojumu sadales sistēmas operatoram un lietotājam uz dabasgāzes tirdzniecības līgumā norādīto adresi, ja:

33.1. māsjsaimniecības lietotājs ir pieprasījis pārtraukt dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā uz laiku, nepārtraucot dabasgāzes tirdzniecības līguma darbību, un dabasgāzes tirgotājs ir saņēmis līgumu no citas personas, kurai ir gazificētā objekta īpašuma, valdījuma vai lietošanas tiesības, atjaunot dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā un noslēgt ar šo personu dabasgāzes tirdzniecības līgumu, un septiņu darba dienu laikā pēc paziņojuma nosūtīšanas no māsjsaimniecības lietotāja nav saņemts apliecinājums par vēlmi turpināt lietot dabasgāzi;

33.2. pastāv šo noteikumu 107.3. apakšpunktā minētie apstākļi.

34. Dabasgāzes tirgotājs par dabasgāzes tirdzniecības līguma darbības termiņa beigām vismaz:

34.1. sešas nedēļas iepriekš tirdzniecības līgumā noteiktajā kārtībā informē lietotāju, izņemot gadījumu, ja dabasgāzes tirdzniecības līguma darbības termiņš ir īsāks par sešām nedēļām;

34.2. 10 dienas iepriekš tirdzniecības līgumā noteiktajā kārtībā informē lietotāju, ja plāno izbeigt dabasgāzes tirdzniecību;

34.3. 10 dienas iepriekš informē sadales sistēmas operatoru sadales sistēmas pakalpojumu līgumā noteiktajā kārtībā.

35. Dabasgāzes piegādi lietotājam līdz lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežai veic sadales sistēmas operators, pamatojoties uz sadales sistēmas pakalpojuma līgumu, kurš noslēgts ar dabasgāzes tirgotāju.

36. Dabasgāzes piegādi līdz sadales sistēmas piederības robežai veic pārvades sistēmas operators, pamatojoties uz sadarbības līgumu starp sadales un pārvades sistēmas operatoru vai uz pārvades sistēmas pakalpojuma līgumu.

37. Lietotājs, kura gazificētais objekts ir pieslēgts dabasgāzes sadales sistēmai, slēdz līgumu ar sadales sistēmas operatoru par sadales sistēmas pakalpojumiem, ja lietotājam piederošās dabasgāzes transportēšana ietver pārvades un sadales sistēmas pakalpojumus.

38. Gazificētajos objektos par dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežu tiek noteikta vieta uzreiz aiz ievada noslēgierīces, ja gazificētajam objektam nav izstrādāta robežakta, kurā ir noteikta cita dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robeža.

IV. Dabasgāzes tirdzniecība mājāsaimniecības un saistītajiem lietotājiem

39. Dabasgāzes tirdzniecībai mājāsaimniecības lietotājam tiek piemērots šo noteikumu III nodaļā iekļautais regulējums, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

40. Dabasgāzes tirdzniecības piedāvājumā mājāsaimniecības lietotājam, kurš nav saistītais lietotājs, dabasgāzes tirgotājs ietver šādu informāciju:

40.1. dabasgāzes tirdzniecības līguma darbības termiņu, dabasgāzes tirdzniecības periodu, līguma pirmstermiņa izbeigšanas kārtību, tai skaitā maksu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu, ja tāda paredzēta;

40.2. dabasgāzes cenu vai tās noteikšanas kārtību, norēķinu kārtību un veidu, pretenziju izskatīšanas kārtību;

40.3. kopējās sagaidāmās dabasgāzes izmaksas par kilovatstundu (turpmāk – kWh) un kubikmetru vai mēneša vidējo dabasgāzes patēriņu gazificētajā objektā, izmaksu aprēķinā atsevišķi norādot dabasgāzes cenu, maksu par sistēmas pakalpojumiem un nodokļiem.

41. Dabasgāzes tirgotājs līgumā ar mājāsaimniecības lietotāju, kurš nav saistītais lietotājs, iekļauj dabasgāzes tirdzniecības līguma noteikumus, kas neatšķiras no lietotājam izsniegtā piedāvājuma, un papildus šo noteikumu 26. punktā minētajam paredz, ka:

41.1. dabasgāzes tirgotājs mājāsaimniecības lietotājam maksu par dabasgāzes tirdzniecības līguma pirmstermiņa izbeigšanu vai tirdzniecības noteikumu grozīšanu var piemērot tikai pirmajos divos tirdzniecības perioda gados, ja dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktais dabasgāzes tirdzniecības periods pārsniedz divus gadus;

41.2. mājāsaimniecības lietotājs ir tiesīgs izbeigt dabasgāzes tirdzniecības līgumu bez līguma pirmstermiņa izbeigšanas maksas piemērošanas, ja tiek mainīti līguma noteikumi dabasgāzes tirdzniecības perioda pirmajos divos gados;

41.3. maksa par līguma pirmstermiņa izbeigšanu jānosaka proporcionāli dabasgāzes tirdzniecības laikam līdz līguma pirmstermiņa izbeigšanai, sadalot to vismaz triju mēnešu periodos, ja dabasgāzes tirdzniecības līgumā, kas ar mājāsaimniecības lietotāju noslēgts uz noteiktu laiku, paredzēta maksa par līguma pirmstermiņa izbeigšanu;

41.4. mājāsaimniecības lietotājs var izbeigt dabasgāzes tirdzniecības līgumu, par to informējot dabasgāzes tirgotāju vismaz septiņas darba dienas iepriekš un norādot dabasgāzes tirdzniecības līguma izbeigšanas laiku.

42. Publiskais tirgotājs atbilstoši dabasgāzes tirdzniecības līgumam vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros nodrošina saistītajam lietotājam dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumu par cenu, kas saistītajiem lietotājiem noteikta Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā.

43. Publiskais tirgotājs dabasgāzes tirdzniecības līgumā ar saistīto lietotāju papildus šo noteikumu 26. punktā noteiktajam paredz, ka:

43.1. saistītajam lietotājam ir tiesības izbeigt dabasgāzes tirdzniecības līgumu bez līguma pirmstermiņa izbeigšanas maksas piemērošanas;

43.2. dabasgāze saistītajam lietotājam tiek tirgota par cenu, kas saistītajiem lietotājiem noteikta Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā.

44. Mājsaimniecības lietotājs uzskatāms par saistīto lietotāju, ja tam ir noslēgts dabasgāzes tirdzniecības līgums ar publisko tirgotāju par dabasgāzes tirdzniecību.

45. Pienākums sniegt dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumus saistītajiem lietotājiem Latvijas teritorijā ir dabasgāzes tirgotājam, kurš nodrošina dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumu lielākajam mājsaimniecības lietotāju skaitam.

46. Publiskais tirgotājs:

46.1. slēdz ar sadales sistēmas operatoru sadales sistēmas pakalpojuma līgumu par sadales sistēmas pakalpojumu nodrošināšanu, vienojoties par nepieciešamās informācijas apjomu un apmaiņas kārtību, kā arī sadales un pārvades sistēmas pakalpojumu samaksas kārtību;

46.2. piemēro saistītajiem lietotājiem Enerģētikas likumā minētajā kārtībā noteikto dabasgāzes cenu;

46.3. atbild par saistītajiem lietotājiem noteiktās dabasgāzes cenas pareizu piemērošanu;

46.4. pēc šo noteikumu 49.2. apakšpunktā minētās informācijas saņemšanas informē mājsaimniecības lietotāju par dabasgāzes tirdzniecību pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros;

46.5. kontrolē maksājumu saņemšanu no saistītajiem lietotājiem;

46.6. norēķinās ar sadales sistēmas operatoru par tā sniegtajiem pakalpojumiem saistītajiem lietotājiem saskaņā ar apstiprinātajiem sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem.

47. Publiskā tirgotāja maiņas gadījumā jaunais publiskais tirgotājs nodrošina dabasgāzes tirdzniecību saistītajam lietotājam un par publiskā tirgotāja maiņu informē sadales sistēmas operatoru, kurš no informācijas saņemšanas brīža saistītos lietotājus reģistrē jaunajam publiskajam tirgotājam.

48. Sadales sistēmas operators par publiskā tirgotāja maiņu paziņo saistītajiem lietotājiem, publicējot informāciju oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

49. Sadales sistēmas operators:

49.1. pēc pieslēguma izveides saistītajam lietotājam un komercuzskaites mērāparāta uzstādīšanas sniedz publiskajam tirgotājam informāciju, kura nepieciešama, lai sāktu norēķināties par patērēto dabasgāzi, un nodrošina norēķiniem nepieciešamo informāciju par saistītajiem lietotājiem piegādāto dabasgāzi;

49.2. informē publisko tirgotāju par mājsaimniecības lietotāju, kuram:

49.2.1. nav spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības līguma un kurš līdz tā noslēgšanai turpina patērēt dabasgāzi;

49.2.2. ir spēkā esošs dabasgāzes tirdzniecības līgums ar dabasgāzes tirgotāju, kurš izbeidz vai izbeidzis dabasgāzes tirdzniecību;

49.3. reģistrē dabasgāzes tirdzniecību pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros šo noteikumu 49.2. apakšpunktā minētajam mājsaimniecības lietotājam.

50. Ja mājsaimniecības lietotājs, kurš nav saistītais lietotājs, nevēlas būt par dabasgāzes tirgus dalībnieku un vēlas izmantot iespēju kļūt par saistīto lietotāju, tas veic dabasgāzes tirgotāju maiņu šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

51. Ja ir mainījusies dabasgāzes cena saistītajam lietotājam un tas pēc cenas izmaiņām sadales sistēmas operatora noteiktajā kārtībā nepaziņo komercuzskaites mēraparāta rādījumu, publiskais tirgotājs piemēro jauno dabasgāzes cenu patērētajam dabasgāzes apjomam no dabasgāzes cenas izmaiņu brīža.

52. Publiskajam tirgotājam ir šajos noteikumos dabasgāzes tirgotājam paredzētās tiesības un pienākumi, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

53. Saistītajam lietotājam ir šajos noteikumos lietotājam paredzētās tiesības un pienākumi, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

V. Dabasgāzes tirgotāja maiņa un balansēšanas atbildība

54. Lietotājam ir tiesības mainīt dabasgāzes tirgotāju mēneša pirmajā datumā šo noteikumu 55. un 57. punktā minētajā kārtībā.

55. Ja lietotājs izvēlējies citu dabasgāzes tirgotāju, izvēlētā dabasgāzes tirgotāja pienākums ir līdz iepriekšējā mēneša piecpadsmitajam datumam pirms paredzētās dabasgāzes tirgotāja maiņas paziņot sadales sistēmas operatoram, ka noslēgts dabasgāzes tirdzniecības līgums, norādot pārvades sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa identifikatoru, kuram piesaistīt noslēgto tirdzniecības līgumu.

56. Lietotāja izvēlētajam dabasgāzes tirgotājam līdz iepriekšējā mēneša divdesmitajam datumam pirms paredzētās dabasgāzes tirgotāja maiņas ir tiesības atsaukt šo noteikumu 55. punktā minēto paziņojumu par dabasgāzes tirgotāja maiņu.

57. Sadales sistēmas operators pirms dabasgāzes tirgotāja maiņas līdz iepriekšējā mēneša divdesmit piektajam datumam par to informē lietotāja esošo dabasgāzes tirgotāju.

58. Sadales sistēmas operatoram pēc dabasgāzes tirgotāja pieprasījuma ir jāsniedz informācija par lietotāja dabasgāzes patēriņu, kas dabasgāzes tirgotājam nepieciešama dabasgāzes tirdzniecības piedāvājuma vai līguma sagatavošanai, ja lietotājs ir devis piekrišanu šādu datu nodošanai un sadales sistēmas operatoram ir iespēja pārliecināties par minētās piekrišanas patiesumu.

59. Balansēšanas atbildību vienā gazificētā objektā var uzņemt tikai viens pārvades sistēmas lietotājs.

60. Ja dabasgāzes piegāde gazificētajā objektā notiek dabasgāzes tirdzniecības līguma ietvaros, dabasgāzes lietotājs, kurš ir pārvades sistēmas lietotājs, var uzticēt balansēšanas atbildību dabasgāzes tirgotājam, par to vienojoties dabasgāzes tirdzniecības līgumā un paziņojot pārvades sistēmas operatoram pārvades sistēmas lietošanas noteikumos paredzētajā kārtībā.

61. Lietotājs, kurš nav mājsaimniecības un pārvades sistēmas lietotājs un slēdz dabasgāzes tirdzniecības līgumu ar vairākiem dabasgāzes tirgotājiem, ir atbildīgs par vienošanos ar vienu no dabasgāzes tirgotājiem par balansēšanas atbildību, iekļaujot šo dabasgāzes tirgotāja pienākumu dabasgāzes tirdzniecības līgumā.

62. Pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējam ir balansēšanas atbildība par dabasgāzes lietotājiem, kuri saņem dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros.

63. Pārvades sistēmas lietotājs, kuram ir uzticēta balansēšanas atbildība, norēķinās ar pārvades sistēmas operatoru par lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas nebalansu atbilstoši dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem.

VI. Pēdējās garantētās piegādes pakalpojums

64. Dabasgāzes piegādi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros nodrošina pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs, ja:

64.1. lietotājam nav noslēgts dabasgāzes tirdzniecības līgums ar dabasgāzes tirgotāju, ar kuru ir vienošanās par balansēšanas atbildību, un lietotājs nav pārvades sistēmas lietotājs;

64.2. lietotājam ir viens spēkā esošs dabasgāzes tirdzniecības līgums ar tirgotāju, kurš izbeidzis dabasgāzes tirdzniecību;

64.3. lietotājs ir izpildījis šajos noteikumos paredzētos priekšnosacījumus dabasgāzes piegādei gazificētajā objektā, bet nav noslēgts dabasgāzes tirdzniecības līgums par dabasgāzes tirdzniecību gazificētajā objektā;

64.4. dabasgāzes tirgotājs ir izbeidzis līgumu ar lietotāju un lietotājs vai gazificētā objekta īpašnieks nav nodrošinājis iespēju sadales sistēmas operatoram pārtraukt dabasgāzes padevi gazificētajā objektā, kā arī par dabasgāzes piegādi attiecīgajā gazificētajā objektā nav noslēgts tirdzniecības līgums ar citu dabasgāzes tirgotāju.

65. Lietotājam, kurš nav mājsaimniecības lietotājs, dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros nodrošina:

65.1. sadales sistēmas operatora izvēlēts dabasgāzes tirgotājs, ar kuru panākta vienošanās par pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniegšanu;

65.2. sadales sistēmas operators, ja nav panākta vienošanās par pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniegšanu ar dabasgāzes tirgotāju vai tas nespēj nodrošināt šo pakalpojumu.

66. Dabasgāzi mājsaimniecības lietotājam pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros nodrošina:

66.1. publiskais tirgotājs par cenu, kas saistītajiem lietotājiem noteikta Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā;

66.2. šo noteikumu 65. punktā minētais pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs, ja publiskais tirgotājs izbeidzis dabasgāzes tirdzniecību.

67. Sadales sistēmas operators savā tīmekļvietnē norāda informāciju par tā izraudzīto pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēju (komersanta nosaukumu, reģistrācijas numuru un kontaktinformāciju).

68. Lietotājam pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajos termiņos ir pienākums norēķināties ar pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēju par pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros saņemto dabasgāzi, sistēmas pakalpojumiem un citiem pakalpojumiem, kā arī saņemtās dabasgāzes nebalansu atbilstoši dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem.

69. Pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējam ir:

69.1. pienākums publicēt savā tīmekļvietnē norēķinu periodā piemērojamo pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma cenu mēnesi pirms norēķinu perioda sākuma;

69.2. tiesības pieprasīt samaksāt rēķinu laikposmā, kas nepārsniedz 10 darba dienas no rēķina nosūtīšanas dienas;

69.3. šajos noteikumos paredzētās dabasgāzes tirgotāja tiesības un pienākumi, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

70. Lietotājam pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros ir:

70.1. pienākums paziņot komercuzskaites mēraparāta rādījumus sadales sistēmas operatora noteiktajā kārtībā un termiņā;

70.2. šajos noteikumos lietotājam paredzētās tiesības un pienākumi, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

VII. Tirgotāja tiesības un pienākumi

71. Pirms dabasgāzes tirdzniecības darbības uzsākšanas sadales sistēmas operatora licences darbības zonā dabasgāzes tirgotājs slēdz sadales sistēmas pakalpojuma līgumu ar sadales sistēmas operatoru.

72. Uzsākot darbību dabasgāzes tirgū, dabasgāzes tirgotājam ir pienākums:

72.1. informēt lietotāju par savu saimniecisko darbību, pieredzi un iespējām, kā arī sniegt citu lietotāja pieprasīto informāciju, lai varētu identificēt konkrēto dabasgāzes tirgotāju;

72.2. skaidri un nepārprotami norādīt piedāvājuma derīguma termiņu.

73. Ja dabasgāzes tirgotājs savos prezentācijas materiālos, sarunās ar lietotājiem vai piedāvājumos izmanto informāciju saistībā ar sistēmas operatora pakalpojumu apjomu, kvalitāti, cenām vai citu līdzīgu informāciju, tas ir tiesīgs pieprasīt šādu informāciju no sadales sistēmas operatora. Tirgotājs atbild par prezentācijas materiālos ietvertās informācijas precizitāti un pareizību.

74. Lai nodrošinātu atpazīstamību, dabasgāzes tirgotājs:

74.1. veicot tirgvedības pasākumus vai informatīva rakstura darbību, lieto saņemtajā komersanta reģistrācijas apliecībā norādītos rekvizītus. Dabasgāzes tirgotāja pārstāvji atsaucas uz reģistrēto dabasgāzes tirgotāju, kuru viņi pārstāv un kura vārdā darbojas;

74.2. nodrošina šādu publiski pieejamu informāciju par sevi:

74.2.1. komersanta nosaukums atbilstoši komercreģistram;

74.2.2. dabasgāzes tirgotāja tālruna numurs, juridiskā adrese, elektroniskā pasta adrese, tīmekļvietne, kurā potenciālie vai esošie dabasgāzes lietotāji var iepazīties ar tirgotāja sniegto informāciju;

74.2.3. reģistrācijas numurs dabasgāzes tirgotāju reģistrā.

75. Dabasgāzes tirgotājs nodrošina no lietotājiem saņemtās informācijas konfidencialitāti saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka fizisku un juridisku personu datu un komercnoslēpumu aizsardzību.

76. Par katru veicamā maksājuma kavējuma dienu dabasgāzes tirgotājs ir tiesīgs pieprasīt lietotājam nokavējuma procentus Civillikumā noteiktajā kārtībā līdz 0,15 % dienā no nesamaksātās summas.

77. Dabasgāzes tirgotājam ir pienākums:

77.1. līdz sadales sistēmas pakalpojuma līgumā noteiktajam datumam norēķināties ar sadales sistēmas operatoru par norēķinu periodā lietotājam sniegtajiem sistēmas pakalpojumiem saskaņā ar spēkā esošajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem;

77.2. vismaz piecas darba dienas iepriekš informēt sadales sistēmas operatoru par dabasgāzes tirdzniecības izbeigšanu un par mājsaimniecības lietotājiem, ar kuriem ir spēkā dabasgāzes tirdzniecības līgums minētās dabasgāzes tirdzniecības izbeigšanas brīdī.

VIII. Sistēmas operatora tiesības un pienākumi

78. Sadales sistēmas operators nodrošina nepārtrauktu dabasgāzes piegādi līdz lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežai atļautās maksimālās slodzes robežās.

79. Sadales sistēmas operatoram nav pienākuma nodrošināt dabasgāzes piegādi lietotājam, ja:

79.1. lietotājs neievēro šo noteikumu, dabasgāzes tirdzniecības līguma vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma saņemšanas nosacījumus un par to saņemta rakstveida informācija no dabasgāzes tirgotāja;

79.2. lietotājs izmanto dabasgāzes gāzesvadu sistēmu, tās iekārtas un aparātus, kuri nav nodoti ekspluatācijā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā vai ekspluatācijas laikā neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

79.3. lietotājs, kurš nav mājsaimniecības lietotājs, nav noslēdzis līgumu ar dabasgāzes tirgotāju, kuram uzticēta balansēšanas atbildība, un lietotājs nav pārvades sistēmas lietotājs.

80. Sadales sistēmas operators ir atbildīgs par piegādājamās dabasgāzes kvalitātes parametru atbilstības kontroli šo noteikumu pielikumā norādīto pieļaujamo vērtību robežām un ir tiesīgs atteikt dabasgāzes vai aizvietotājgāzes piegādi, ja tā neatbilst minētajām kvalitātes prasībām.

81. Sadales sistēmas operatoram, lai pildītu normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, ir tiesības piekļūt lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmai un komercuzskaites mērparātiem. Minēto pienākumu veikšanai sadales sistēmas operatora pārstāvim jāuzrāda dienesta apliecība, kurā norādītas tiesības piekļūt dabasgāzes apgādes sistēmai gazificētajā objektā. Dienesta apliecības paraugs iekļaujams sadales sistēmas operatora tīmekļvietnē.

82. Sadales sistēmas operatoram ir pienākums:

82.1. sniegt nepieciešamo informāciju:

82.1.1. dabasgāzes tirgotājam dabasgāzes tirdzniecības piedāvājuma un tirdzniecības līguma sagatavošanai, ja sadales sistēmas operatoram ir iespēja pārliecināties par lietotāja dotās piekrišanas patiesumu;

82.1.2. publiskajam tirgotājam dabasgāzes tirdzniecības līguma sagatavošanai;

82.1.3. pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējam minētā pakalpojuma nodrošināšanai dabasgāzes lietotājam;

82.1.4. lietotājam saistībā ar piekļuvi dabasgāzes apgādes sistēmai un sistēmas pakalpojumu izmantošanu;

82.2. izstrādāt un savā tīmekļvietnē publicēt patēriņa standarta profilus un sadales sistēmas pakalpojumu izmantošanas kārtību, kurā noteiktas dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanas prasības un dabasgāzes uzskaites un komercuzskaites mērparātu rādījumu paziņošanas kārtība;

82.3. nodrošināt sadales sistēmas pakalpojumu sniegšanas pārtraukumu vai ierobežojumu ilguma un iemeslu reģistrāciju;

82.4. reģistrēt bojājumu pieteikumus dabasgāzes apgādes sistēmā notikušas avārijas vai bojājuma gadījumā un nodrošināt iespējami ātru bojājumu novēršanu.

83. Ja bojājumu dēļ dabasgāzes apgāde vienlaikus ir pārtraukta vairāk nekā 1000 lietotājiem, sadales sistēmas operators lietotājus par to informē, izmantojot plašsaziņas līdzekļus.

84. Sadales sistēmas operators ir atbildīgs par dabasgāzes avārijas dienesta uzturēšanu un tā materiāltehnisko nodrošinājumu, kā arī par avārijas lokalizēšanu un novēršanu.

85. Ja sadales sistēmas operatora rīcībā ir informācija, kas norāda uz dabasgāzes noplūdi lietotāja dabasgāzes sistēmā un liecina par avārijas situāciju, sadales sistēmas operatora pilnvarotiem darbiniekiem ir pienākums nekavējoties informēt lietotāju par minēto situāciju, kā arī ziņot Valsts policijai un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam un pieaicināt Valsts policijas darbiniekus, lai likumā noteiktajā kārtībā jebkurā diennakts laikā iekļūtu lietotāja telpās vai teritorijā avārijas situācijas novēršanai.

86. Ja sadales sistēmas operators konstatē lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ierīkošanas vai ekspluatācijas neatbilstību normatīvo aktu prasībām, sadales sistēmas operators par šo apstākli

atbilstoši sadales sistēmas pakalpojumu izmantošanas kārtībai informē lietotāju, kā arī nosaka termiņu nepilnību novēršanai.

87. Ja, pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādītāja lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

88. Šo noteikumu 87. punktā minētā pārkāpuma dēļ sistēmas operators patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina šādi:

88.1. lietotājam, kas nav mājсаimniecības lietotājs, – pamatojoties uz lietotājam atļauto maksimālo slodzi vai lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja tā pārsniedz lietotājam atļauto maksimālo slodzi;

88.2. mājсаimniecības lietotājam – ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un саimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās patēriņa normās sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un саimniecības ēkās.

89. Ja izdarīts šo noteikumu 87. punktā minētais pārkāpums, sadales sistēmas operators veic pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā atbilstoši šo noteikumu 88. punktam, atskaitot ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes daudzumu periodā, kurā samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums, un dabasgāzes cenu nosakot pēdējās garantētās piegādes cenas apmērā pārkāpuma fakta konstatācijas mēnesī. Pamatojoties uz veikto izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, sistēmas operators izraksta lietotājam rēķinu, kurā norāda izlietotās dabasgāzes pārrēķinu un samaksas termiņu. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sadales sistēmas operatoru.

90. Ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata:

90.1. komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas laiku;

90.2. gadu, pirms tika konstatēts šo noteikumu 87. punktā minētais pārkāpums, kura dēļ lietotājam ir radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, ja komercuzskaites mēraparāts nav bijis uzstādīts vai komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas laiks ir ilgāks par gadu.

91. Par sadales sistēmas pakalpojuma tarifu pareizu piemērošanu ir atbildīgs sadales sistēmas operators.

92. Sadales sistēmas operatoram un pārvades sistēmas operatoram ir pienākums noslēgt саdarbības līgumu, saskaņā ar kuru tiek nodrošināta savstarpēja informācijas аpmaiņa, tai skaitā informācijas аpmaiņa par tām darbībām un аpstākļiem, kas var ietekmēt dabasgāzes sadales sistēmas drošumu, kā arī paredzēt sadales sistēmas operatoram pienākumu paziņot pārvades sistēmas operatoram un dabasgāzes tirgotājam datus par diennaktī sadales sistēmā sadalīto dabasgāzes daudzumu, kā arī vienoties par šo datu paziņоšanas kārtību.

93. Sadales sistēmas operators un pārvades sistēmas operators nodrošina savstarpēju informācijas apmaiņu par tām darbībām un apstākļiem, kas var ietekmēt dabasgāzes sadales sistēmas drošumu.

94. Sadales sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt un saņemt visu nepieciešamo informāciju no lietotājiem un dabasgāzes tirgotājiem šajos noteikumos un noslēgtajos līgumos noteikto pienākumu izpildei.

95. Pārvades un sadales sistēmas operators nodrošina no dabasgāzes tirgotāja un lietotāja saņemtās informācijas konfidencialitāti saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka fizisku un juridisku personu datu un komercnoslēpumu aizsardzību.

IX. Lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumi

96. Lietotājs un gazificētā objekta īpašnieks ir atbildīgs, ja tā vainas dēļ tika traucēta dabasgāzes piegāde citiem lietotājiem.

97. Lietotājam ir pienākums:

97.1. sniegt patiesu informāciju par komercuzskaites mēraparāta rādījumiem;

97.2. tirdzniecības līgumā noteiktajos termiņos norēķināties par patērēto dabasgāzi un sistēmas pakalpojumu sniegšanu, kā arī citiem šajos noteikumos un normatīvajos aktos noteiktajiem maksājumiem;

97.3. nodrošināt uzstādīto komercuzskaites mēraparātu un plombu saglabāšanu;

97.4. nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā ziņot sadales sistēmas operatoram par konstatētajiem komercuzskaites mēraparātu vai plombu bojājumiem;

97.5. segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tostarp radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombari;

97.6. sadales sistēmas operatora noteiktajā termiņā izpildīt šo noteikumu 86. punktā minētos sadales sistēmas operatora rakstiskus norādījumus par izmaiņām lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ierīkošanā vai ekspluatācijā, lai nodrošinātu dabasgāzes lietošanu atbilstoši dabasgāzes tirdzniecības līgumā un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

97.7. ievērot lietotāja gazificētajam objektam vai objektiem noteikto atļauto maksimālo slodzi;

97.8. nekavējoties, bet ne vēlāk kā attiecīgās dienas laikā, kurā konstatēta neatbilstošas kvalitātes dabasgāzes saņemšana, informēt par to sadales sistēmas operatoru vai dabasgāzes tirgotāju tirdzniecības līgumā noteiktajā kārtībā;

97.9. sniegt sadales sistēmas operatoram un dabasgāzes tirgotājam pieprasīto informāciju, lai sadales sistēmas operators un dabasgāzes tirgotājs varētu netraucēti pildīt tiem normatīvajos aktos un dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktos pienākumus un īstenot paredzētās tiesības;

97.10. nodrošināt sadales sistēmas operatoram piekļuvi lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmai.

98. Lietotājam, kas nav mājsaimniecības lietotājs, papildus šo noteikumu 97. punktā paredzētajiem pienākumiem ir pienākums:

98.1. jebkurā diennakts laikā nodrošināt sadales sistēmas operatora pārstāvjiem netraucētu piekļuvi dabasgāzes apgādes sistēmām gazificētajā objektā un komercuzskaites mēraparātiem, lai sadales sistēmas operators varētu netraucēti izpildīt tam normatīvajos aktos un dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktos pienākumus un īstenot paredzētās tiesības;

98.2. sadales sistēmas operatora noteiktajā kārtībā un termiņā reģistrēt un paziņot datus par patērētās dabasgāzes daudzumu;

98.3. dabasgāzes tirdzniecības līgumā vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja norēķinu kārtībā paredzētajos termiņos, veidā un pilnā apmērā veikt maksājumus par saņemto dabasgāzi un sistēmas pakalpojumiem;

98.4. saskaņot ar dabasgāzes tirgotāju un ievērot sistēmas pakalpojuma saņemšanas grafiku;

98.5. sadales sistēmas operatora noteiktajā termiņā nomainīt gazificētajā objektā uzstādīto komercuzskaites mēraparātu.

99. Mājsaimniecības lietotājam papildus šo noteikumu 97. punktā paredzētajiem pienākumiem ir pienākums:

99.1. dienas laikā (no plkst. 8.00 līdz plkst. 21.00) nodrošināt sadales sistēmas operatora pārstāvjiem netraucētu piekļuvi dabasgāzes apgādes sistēmām gazificētajā objektā un komercuzskaites mēraparātiem, lai sadales sistēmas operators varētu netraucēti izpildīt tam normatīvajos aktos un dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktos pienākumus un īstenot paredzētās tiesības;

99.2. atbilstoši noteiktajai komercuzskaites mēraparātu rādījumu paziņošanas kārtībai informēt par komercuzskaites mēraparātu rādījumiem;

99.3. pilnā apmērā veikt maksājumus par dabasgāzi dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātajā norēķinu kārtībā, noteiktajos termiņos un veidā.

100. Gazificētā objekta īpašniekam ir šādi pienākumi:

100.1. regulāri apsekot savā īpašumā esošo gazificēto objektu;

100.2. nodrošināt daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas koplietošanas telpās izvietotās dabasgāzes sistēmas un iekārtu tehniskā stāvokļa un ekspluatācijas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

100.3. nodrošināt daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas koplietošanas telpās uzstādīto komercuzskaites mēraparātu un plombu saglabāšanu un nekavējoties ziņot sadales sistēmas operatoram par komercuzskaites mēraparātu bojājumiem, norautām plombām un iespējamām komercuzskaites mēraparātu rādījumu kļūdām;

100.4. nekavējoties ziņot sadales sistēmas operatoram par konstatētajiem dabasgāzes sistēmas bojājumiem;

100.5. nodrošināt sadales sistēmas operatora pārstāvju netraucētu piekļuvi dabasgāzes apgādes sistēmām gazificētajā objektā un komercuzskaites mēraparātiem, lai sadales sistēmas operators varētu netraucēti izpildīt tam normatīvajos aktos noteiktos pienākumus un īstenot paredzētās tiesības;

100.6. gazificētā objekta īpašnieks ir atbildīgs par gazificētajā objektā patērētās dabasgāzes norēķiniem un šajos noteikumos lietotājam paredzēto pienākumu izpildi, ja gazificētajā objektā nav noslēgts dabasgāzes tirdzniecības līgums vai tas ir zaudējis spēku;

100.7. pieprasīt, lai sadales sistēmas operators pārtrauc dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā, ja lietotājs pārkāpj dabasgāzes apgādes sistēmas drošas lietošanas noteikumus un tas var izraisīt avārijas situāciju vai avāriju.

101. Lietotājam ir šādas tiesības:

101.1. saņemt dabasgāzi atbilstoši dabasgāzes tirdzniecības līgumam vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros;

101.2. pieprasīt no attiecīgā tirgus dalībnieka nepieciešamo informāciju saistībā ar pieslēgumu dabasgāzes apgādes sistēmai, sistēmas pakalpojumu izmantošanu un balansēšanas atbildības nodošanu tirgotājam, kā arī pārbaudīt un salīdzināt komercuzskaites mēraparātu rādījumus;

101.3. ja nepieciešams, pēc saskaņošanas ar dabasgāzes tirgotāju mainīt dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteikto dabasgāzes patēriņa režīmu;

101.4. saņemt no dabasgāzes tirgotāja vai sadales sistēmas operatora informāciju par dabasgāzes piegādes pārtraukumiem un iespējamo dabasgāzes piegādes atjaunošanas laiku.

102. Gazificētajā objekta īpašniekam ir tiesības vismaz 10 darba dienas iepriekš pieprasīt, lai sadales sistēmas operators pārtrauc dabasgāzes piegādi gazificētajā objektā, ja tiek veikta gazificētajā objektā dabasgāzes apgādes sistēmas vai gazificētajā objekta būvniecība vai remonts.

103. Sadales sistēmas operators izvērtē gazificētajā objekta īpašnieka pieprasījumu pārtraukt dabasgāzes piegādi un, ja konstatē, ka pieprasījuma pamatojums atbilst šo noteikumu 102. punktam, vismaz piecas darba dienas iepriekš rakstveidā informē lietotāju un dabasgāzes tirgotāju par piegādes pārtraukumu, norādot tā iemeslu un laiku.

X. Dabasgāzes piegādes pārtraukšana, ierobežošana un atjaunošana

104. Sadales sistēmas operators ir tiesīgs nekavējoties pārtraukt vai ierobežot dabasgāzes piegādi, ja notikusi avārija vai konstatēta avārijas situācija.

105. Sadales sistēmas operators ir tiesīgs nekavējoties pārtraukt dabasgāzes piegādi, par to informējot dabasgāzes tirgotāju vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēju un noformējot attiecīgu aktu divos eksemplāros (no kuriem vienu eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim), šādos gadījumos:

105.1. lietotājs neievēro atļauto maksimālo slodzi;

105.2. gazificētajā objektā tika patvaļīgi noņemti vai sabojāti komercuzskaites mēraparāti, ar tiem saistītās telemetrijas vai telemehānikas sistēmas vai plombas;

105.3. sadales sistēmas operators ir konstatējis pārkāpumu, kura dēļ lietotājam tika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas;

105.4. lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma tika patvaļīgi pārveidota vai ir notikusi iejaukšanās tās darbībā, un lietotāja dabasgāzes iekārtas vai aparāti tika patvaļīgi pievienoti, nomainīti vai uzstādīti neatbilstoši sadales sistēmas operatora noteiktajām prasībām, tai skaitā pirms komercuzskaites mēraparāta;

105.5. pēc gazificētā objekta īpašnieka pieprasījuma, ja:

105.5.1. lietotājs pārkāpj dabasgāzes apgādes sistēmas drošas lietošanas noteikumus un tas var izraisīt avārijas situāciju vai avāriju;

105.5.2. ar lietotāju izbeigts gazificētā objekta īres vai nomas līgums un minētajam faktam ir apliecinājums;

105.6. sadales sistēmas operatora pārstāvim netiek nodrošināta iespēja uzstādīt, nomainīt vai kontrolēt komercuzskaites mēraparātus, nolasīt rādījumus un netraucēti izpildīt citus normatīvajos aktos vai dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteiktos pienākumus vai īstenot paredzētās tiesības;

105.7. gazificētā objekta īpašnieks vai neviena no personām, kas gazificētajā objektā lieto dabasgāzi, nav noslēgusi dabasgāzes tirdzniecības līgumu, kā arī nesaņem dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros;

105.8. dabasgāzes lietošana gazificētajā objektā tika uzsākta vai atjaunota patvaļīgi;

105.9. lietotājs, kas nav mājāsaimniecības lietotājs, sistēmas operatora noteiktajā termiņā nav nomainījis gazificētajā objektā uzstādīto komercuzskaites mēraparātu vai mājāsaimniecības lietotājs 10 darba dienu laikā sistēmas operatoram nav nodrošinājis iespēju nomainīt gazificētajā objektā uzstādīto komercuzskaites mēraparātu;

105.10. nav izpildīti šo noteikumu 86. punktā minētie sistēmas operatora norādījumi par izmaiņām dabasgāzes apgādes sistēmā, dabasgāzes iekārtu vai aparātu ierīkošanā vai ekspluatācijā, lai nodrošinātu dabasgāzes lietošanu atbilstoši dabasgāzes tirdzniecības līgumā un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

106. Dabasgāzes tirgotājs pēc maksājuma dokumentā norādītā samaksas termiņa beigām var nosūtīt lietotājam brīdinājumu par dabasgāzes piegādes pārtraukšanu. Ja lietotājs brīdinājumā norādītajā termiņā, kas nav mazāks par piecām darba dienām, neveic maksājumus, dabasgāzes tirgotājs pieprasa un sistēmas operators pārtrauc dabasgāzes piegādi lietotājam.

107. Sadales sistēmas operators pārtrauc dabasgāzes piegādi, par to informējot attiecīgo dabasgāzes tirgotāju un noformējot attiecīgu aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim, ja:

107.1. lietotāja, kas nav mājāsaimniecības lietotājs, dabasgāzes apgādes sistēma ir aprīkota ar tādiem komercuzskaites mēraparātiem, kas neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām metroloģiskajām prasībām, sistēmas operatora noteiktajām vai pieslēguma līgumā pielīgtajām prasībām, un lietotājs sistēmas operatora noteiktajā termiņā nav novērsis komercuzskaites mēraparātu neatbilstību normatīvajos aktos noteiktajām metroloģiskajām prasībām vai sadales sistēmas operatora noteiktajām, pieslēguma līgumā pielīgtajām prasībām;

107.2. lietotājs nav izpildījis šo noteikumu 14. punktā minēto pienākumu gazificētajā objektā norīkot par gāzes saimniecību atbildīgo personu un nav paziņojis sadales sistēmas operatoram par šo personu;

107.3. dabasgāzes tirgotājs, publiskais tirgotājs vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs vismaz piecas darba dienas iepriekš ir lietotāju brīdinājis par dabasgāzes piegādes pārtraukšanu un sadales sistēmas operators ir saņēmis rakstveida paziņojumu no dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja par to, ka:

107.3.1. lietotājs šajos noteikumos, dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātajā norēķinu kārtībā vai noteiktajos termiņos nenorēķinās par saņemto dabasgāzi vai saņemtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem, neveic citus ar dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātās norēķinu kārtības izpildi saistītus maksājumus, nav veicis priekšapmaksu vai nav iemaksājis vai atjaunojis drošības depozītu, ja lietotājam tāds ir bijis noteikts;

107.3.2. lietotājs ir zaudējis gazificētā objekta īpašuma, lietošanas vai valdījuma tiesības.

108. Ja pēdējās garantētās piegādes pakalpojumu sniedz sadales sistēmas operators un lietotājs šo noteikumu 107. punktā minētajā brīdinājuma termiņā neveic maksājumus, sadales sistēmas operators ir tiesīgs pārtraukt dabasgāzes piegādi lietotājam un atjaunot dabasgāzes piegādi piecu darba dienu laikā pēc attiecīgo maksājumu veikšanas.

109. Sadales sistēmas operators dabasgāzes piegādi lietotājam atjauno piecu darba dienu laikā pēc tam, kad tas konstatējis, ka:

109.1. ir novērsti šo noteikumu 105. punktā un 107.1. apakšpunktā minētie dabasgāzes piegādes pārtraukšanas iemesli;

109.2. pēc dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja atbilstoša rakstveida paziņojuma saņemšanas:

109.2.1. ir veikta samaksa par patērēto dabasgāzi, sniegtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem un citiem normatīvajos aktos noteiktajiem maksājumiem;

109.2.2. ir saņemti citi ar dabasgāzes tirgotāja, publiskā tirgotāja vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātās norēķinu kārtības un šo noteikumu izpildi saistītie maksājumi (tai skaitā nokavējuma procenti, parāda atgūšanas izmaksas, maksājums drošības depozīta atjaunošanai, kompensācija);

109.3. ir saņemta samaksa par sadales sistēmas operatora aprēķinātajiem dabasgāzes piegādes pārtraukšanas un atjaunošanas izdevumiem;

109.4. ir izpildītas tā prasības turpmākai drošai dabasgāzes lietošanai.

110. Lietotājam, kurš maksājumus neveic laikus, dabasgāzes tirgotājs pieprasa segt ar dabasgāzes padeves pārtraukšanu un atjaunošanu saistītās izmaksas, ja saņemta attiecīga informācija no sadales sistēmas operatora. Sadales sistēmas operators dabasgāzes piegādi atjauno pēc šo izmaksu segšanas.

111. Sadales sistēmas operatora noteikto maksu par dabasgāzes piegādes pārtraukšanu un atjaunošanu tirgotājs un pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs publicē tīmekļvietnē, un šī maksa atbilst faktiskajām dabasgāzes piegādes pārtraukšanas un atjaunošanas izmaksām.

112. Ja dabasgāzes piegāde gazificētajā objektā ir pārtraukta saskaņā ar šo noteikumu 105. punktu vai 107.1. apakšpunktu, sadales sistēmas operatoram pirms dabasgāzes piegādes atjaunošanas papildus šo noteikumu 109. punktā noteiktajam ir tiesības pieprasīt veikt izmaiņas gazificētā objekta dabasgāzes apgādes sistēmā, tai skaitā uzstādīt papildu noslēgierīci, komercuzskaites mēraparātu ar telemetriju vai telemehānikas sistēmu datu automatizētai attālinātai nolasīšanai vai pārvietot komercuzskaites mēraparātu ar sadales sistēmas operatoru saskaņotā un sadales sistēmas operatoram brīvi pieejamā vietā.

113. Sadales sistēmas operatora šo noteikumu 112. punktā pieprasītās izmaiņas gazificētā objekta dabasgāzes apgādes sistēmā veic lietotājs, gazificētā objekta īpašnieks vai sadales sistēmas operators, savstarpēji vienojoties par izmaksu segšanu no lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka finanšu līdzekļiem. Ja vienošanos nav iespējams panākt, attiecīgās izmaiņas veic sadales sistēmas operators, ar to saistītās izmaksas sedzot no lietotāja vai gazificētā objekta īpašnieka finanšu līdzekļiem.

114. Sadales sistēmas operators par dabasgāzes piegādes pārtraukumu plānotas dabasgāzes apgādes sistēmu atvienošanas dēļ lietotāju brīdina vismaz piecas darba dienas iepriekš telefoniski, nosūtot īsziņu, izmantojot e-pakalpojumu portālu vai rakstveidā. Sadales sistēmas operatoram ir tiesības mājsaimniecības lietotāju brīdināt par lietotāja dabasgāzes sistēmu atvienošanu, ievieojot paziņojumu mājsaimniecības lietotāja pastkastītē, bet, ja tas nav iespējams, izvietojot attiecīgu paziņojumu pie nekustamā īpašuma, kurā atrodas gazificētais objekts, vai brīdināt ar gazificētā objekta īpašnieka vai viņa pilnvarotās personas starpniecību. Ja piecu darba dienu laikā pēc brīdinājuma izteikšanas ar lietotāju, kas nav mājsaimniecības lietotājs, neizdodas saskaņot dabasgāzes apgādes sistēmu atvienošanas laiku, sadales sistēmas operators nosaka šo laiku patstāvīgi un paziņo par to lietotājam.

115. Lai veiktu neatliekamus pasākumus avārijas, avārijas situācijas vai konstatēto bojājumu novēršanai, sadales sistēmas operatoram ir tiesības jebkurā diennakts laikā nekavējoties atvienot lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu, dabasgāzes iekārtas un aparātus. Sadales sistēmas operators pēc tam steidzamības kārtībā telefoniski, nosūtot īsziņu, izmantojot e-pakalpojumu portālu vai rakstveidā informē lietotāju par dabasgāzes piegādes pārtraukumu un tā iemeslu. Sadales sistēmas operatoram ir tiesības mājsaimniecības lietotāju brīdināt par lietotāja dabasgāzes sistēmu atvienošanu, ievieojot paziņojumu mājsaimniecības lietotāja pastkastītē, bet, ja tas nav iespējams, izvietojot attiecīgu paziņojumu pie nekustamā īpašuma, kurā atrodas gazificētais objekts, vai brīdināt ar gazificētā objekta īpašnieka vai viņa pilnvarotās personas starpniecību.

116. Sadales sistēmas operators nav atbildīgs par dabasgāzes piegādes pārtraukumiem, ja tos izraisījuši gazificētā objekta dabasgāzes apgādes iekšējās vai ārējās sistēmas drošības ierīču darbības traucējumi, lietotāja vai trešo personu darbība vai bezdarbība.

117. Sadales sistēmas operators nav atbildīgs par dabasgāzes piegādes pārtraukumiem un kaitējumu, tai skaitā zaudējumiem, kas lietotājam radušies dabasgāzes piegādes pārtraukšanas dēļ, ja sadales sistēmas operators pārtraucis dabasgāzes piegādi lietotājam šajā nodaļā noteiktajos gadījumos.

118. Lietotājs ir tiesīgs pieprasīt pārtraukt dabasgāzes piegādi uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu, nepārtraucot dabasgāzes tirdzniecības līguma darbību. Izdevumus, kas saistīti ar dabasgāzes piegādes pārtraukšanu un atjaunošanu, sedz lietotājs.

XI. Dabagāzes uzskaitē norēķiniem par dabagāzi

119. Lietotāja patērēto dabagāzes daudzumu uzskaita kubikmetros (turpmāk – m³). Ja komercuzskaites mēraparātiem uzstādīti temperatūras un spiediena korektori, uzskaites datus nosaka standarta apstākļos.

120. Lietotāja norēķiniem ar dabagāzes tirgotāju par patērēto dabagāzi, kā arī saņemtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem sadales sistēmas operators uzskaitīto dabagāzes daudzumu pārrēķina kWh, izmantojot pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē publicētos datus par gāzes dienas dabagāzes vidējo svērto augstāko siltumspēju standartapstākļos.

121. Pārvades sistēmas operators nodrošina sadales sistēmas operatoram pieeju to komercuzskaites mēraparātu operatīvajiem tiešsaistes datiem, kuri uzskaita sadales sistēmā nodotās dabagāzes daudzumu un nosaka dabagāzes parametrus, lai būtu iespējams identificēt katrā dabagāzes siltumspējas zonā nodotās dabagāzes apjomu un sastāvu katru dienu. Datu pieejas kārtību un pārvades sistēmas dalījumu zonās nosaka sadales sistēmas operatora un pārvades sistēmas operatora savstarpēji noslēgtajā līgumā. Sadales sistēmas operators pārvades sistēmas dalījumu dabagāzes siltumspējas zonās publicē savā tīmekļvietnē.

122. Sadales sistēmas operators izstrādā kārtību, kādā nosaka sadales sistēmas siltumspējas zonu skaitu un katrai zonai piekrietošos gazificētos objektus, un publicē to savā tīmekļvietnē.

123. Sadales sistēmā ieplūdušās dabagāzes siltumspēja tiek noteikta, izmantojot šādu formulu:

$$\frac{H_1 \times V_1 + H_2 \times V_2 + \dots + H_n \times V_n}{V_1 + V_2 + \dots + V_n}, \text{ kur}$$

H – sadales sistēmā esošās gāzes diennakts vidējā svērtā siltumspēja;

H₁, H₂, .. H_n – pa sadales sistēmas pirmo, otro, .. n ieejas punktu sistēmā ieplūdušās dabagāzes diennakts vidējā svērtā augstākā siltumspēja;

V₁, V₂, .. V_n – pa sadales sistēmas pirmo, otro, .. n ieejas punktu attiecīgajā diennaktī sistēmā ieplūdušās dabagāzes tilpums, kas izmērīts attiecīgajā pārvades sistēmas izejas punktā un sadales sistēmas savienojuma punktā.

Gāzes dienas vidējā dabagāzes siltumspēja sadales sistēmas siltumspējas zonā tiek aprēķināta, nosakot pa visiem ieejas punktiem siltumspējas zonā ieplūdušās dabagāzes diennakts siltumspējas vidējo svērto vērtību.

124. Sadales sistēmas operators lietotāja patērēto dabagāzi m³ pārrēķina kWh, izmantojot šādu formulu:

$$E = V \times H_s, \text{ kur}$$

E – norēķinu periodā piegādātā dabagāze, kWh;

V – norēķinu periodā piegādātā dabagāze, m³;

H_s – dabagāzes vidējā svērtā augstākā siltumspēja standartapstākļos norēķinu periodā (kWh/m³) attiecīgajai siltumspējas zonai.

125. Gazificētajos objektos ar neikdienas uzskaites vietu norēķinu periodā patērēto dabasgāzi kWh sadales sistēmas operators nosaka, periodā uzskaitīto dabasgāzes daudzumu m^3 reizinot ar mēneša vidējo svērto gāzes augstāko siltumspēju siltumspējas zonā.

126. Gazificētajos objektos ar ikdienas uzskaites vietu norēķinu periodā piegādātā dabasgāze kWh tiek noteikta, katrā diennaktī faktiski izmērīto dabasgāzes daudzumu m^3 reizinot ar gāzes dienas vidējo svērto augstāko siltumspēju sadales sistēmas siltumspējas zonā un summējot katras gāzes dienas enerģijas daudzumus. Ja gazificētajos objektos ar ikdienas uzskaites vietu faktiski izmērīto dabasgāzes daudzumu gāzes dienā nebija iespējams noteikt, tad norēķinu periodā par dienām, kurās nebija izmērīts patērētais dabasgāzes daudzums, komercuzskaites mēraparātu nolasīto dabasgāzes daudzumu m^3 nosaka, reizinot ar mēneša vidējo svērto gāzes augstāko siltumspēju siltumspējas zonā.

127. Diennaktī sadales sistēmā sadalītais dabasgāzes daudzums prognozēšanas vajadzībām tiek noteikts, summējot šādus datus:

127.1. no ikdienas uzskaites vietām saņemto vai lietotāju iesniegto patēriņu;

127.2. sadales sistēmas operatora aprēķināto vai lietotāja, kas nav mājsaimniecības lietotājs, iesniegto patēriņu par gāzes dienā patērēto dabasgāzes daudzumu neikdienas uzskaites vietās;

127.3. sadales sistēmas operatora aprēķināto mājsaimniecības lietotājiem diennaktī sadalīto dabasgāzes daudzumu neikdienas uzskaites vietās.

128. Lai norēķiniem par sadales sistēmas pakalpojumiem noteiktu sadalītās dabasgāzes daudzumu sadales sistēmā norēķinu periodā, summē sadalītos dabasgāzes daudzumus, izmantojot šādus datus:

128.1. no automatizētas attālinātās datu nolasīšanas (telemetrijas) sistēmas saņemtos komercuzskaites mēraparātu patēriņa datus, kas iegūti ikdienas uzskaites vietā (vai lietotāju iesniegtos patēriņa datus, ja attālinātās datu nolasīšanas (telemetrijas) sistēmas nav vai tā nedarbojas);

128.2. sadales sistēmas operatora saņemtos (vai aprēķinātos) datus par sadalīto dabasgāzes daudzumu no lietotāju (izņemot mājsaimniecības lietotāju) neikdienas uzskaites vietām;

128.3. sadales sistēmas operatora (saskaņā ar konkrētajai neikdienas uzskaites vietai piešķirto patēriņa standarta profilu) aprēķināto mājsaimniecības lietotājiem sadalīto dabasgāzes daudzumu neikdienas uzskaites vietās.

129. Sadales sistēmas operators veic sadales sistēmas neikdienas uzskaites vietu nākamās diennakts patēriņa prognozi un nosūta to dabasgāzes tirgotājam iekļaušanai nākamās dienas jaudas nominēšanai.

130. Sadales sistēmas operators katram pārvades sistēmas lietotājam par to balansēšanas portfeļiem piesaistītajiem gazificētajiem objektiem nosūta datus par iepriekšējās diennakts patēriņu no ikdienas uzskaites vietām.

131. Lietotājs par patērēto dabasgāzi norēķinās saskaņā ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes apjomu m^3 , kas pārrēķināts kWh.

132. Ja lietotājs atbilstoši noteiktajai komercuzskaites mēraparātu rādījumu paziņošanas kārtībai neinformē par komercuzskaites mēraparātu rādījumiem, sadales sistēmas operators aprēķina patērētās dabasgāzes daudzumu atbilstoši patēriņa standarta profilam.

133. Ja komercuzskaites mēraparāts ir bojāts vai atvienots, lai to remontētu, verificētu vai pārbaudītu, katrā gāzes dienā patērēto dabasgāzes daudzumu nosaka atbilstoši dabasgāzes iekārtas vidējai slodzei līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā vai aprēķina atbilstoši lietotājam atļautajam maksimālajam dabasgāzes patēriņam stundā.

134. Ja lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma nav aprīkota ar komercuzskaites mēraparātu vai ir aprīkota ar tādu komercuzskaites mēraparātu, kas neatbilst normatīvajos aktos mērīšanas līdzekļiem noteiktajām metroloģiskajām prasībām vai pieslēguma līgumā noteiktajām prasībām, katrā gāzes dienā patērēto dabasgāzes daudzumu aprēķina atbilstoši lietotājam atļautajam maksimālajam dabasgāzes patēriņam stundā.

135. Gazificētajos objektos, kuros dabasgāzi lieto vairāki dzīvojamās ēkas vai dzīvokļa īrnieki vai īpašnieki un kuros dabasgāzes patēriņu uzskaita viens dabasgāzes komercuzskaites mēraparāts, par saņemto dabasgāzi un sistēmas pakalpojumu norēķinās atbildīgā persona, kuru nosaka šā gazificētā objekta īpašnieks. Gazificētā objekta īrnieku vai īpašnieku savstarpējie strīdi par norēķiniem un dabasgāzes apgādes iekšējās sistēmas lietošanu tiek risināti Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

136. Ja komercuzskaites mēraparāts nav uzstādīts uz dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežas, dabasgāzes zudumus gāzesvados (ja tādi radušies) no dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežas līdz komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas vietai nosaka šādi:

136.1. ja komercuzskaites mēraparāts uzstādīts sistēmas operatora pusē pirms piederības robežas, dabasgāzes zudumus, kas radušies posmā starp komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas vietu un piederības robežu, atskaita no lietotājam piegādātās dabasgāzes daudzuma;

136.2. ja komercuzskaites mēraparāts uzstādīts lietotāja pusē pirms piederības robežas, dabasgāzes zudumus, kas radušies posmā starp komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas vietu un piederības robežu, pieskaita pie lietotājam piegādātās dabasgāzes kopējā daudzuma.

137. Sadales sistēmas operators reģistrē gazificētajos objektos uzstādītos komercuzskaites mēraparātus.

138. Mājsaimniecības lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmai uzstādītie komercuzskaites mēraparāti ir sadales sistēmas operatora īpašums. Lietotāja, kas nav mājsaimniecības lietotājs, dabasgāzes apgādes sistēmai uzstādītie komercuzskaites mēraparāti ir lietotāja īpašums, izņemot gadījumu, ja tos ir iegādājies un uzstādījis sadales sistēmas operators.

139. Sadales sistēmas operatoram ir tiesības lietotājam piegādātās dabasgāzes uzskaitēi gazificētajā objektā uzstādīt savu komercuzskaites mēraparātu vai nomainīt lietotājam piegādātās dabasgāzes uzskaitēi gazificētajā objektā uzstādīto komercuzskaites mēraparātu, kā arī aprīkot lietotāja komercuzskaites mēraparātu ar telemetriju vai telemehānikas sistēmu datu automatizētai attālinātai nolāšanai, lai rādījumus izmantotu norēķinos par dabasgāzi.

140. Ja lietotāja, kas nav mājsaimniecības lietotājs, dabasgāzes apgādes sistēmai ir vienlaikus uzstādīti gan lietotāja, gan sadales sistēmas operatora īpašumā esoši komercuzskaites mēraparāti, dabasgāzes komerciālo uzskaiti veic pēc sadales sistēmas operatora īpašumā esošā komercuzskaites mēraparāta rādījumiem.

141. Par komercuzskaites mēraparātu iegādi, uzstādīšanu, nomaiņu, remontu, apkopi un atbilstību normatīvajiem aktiem par mērīšanas līdzekļiem noteiktajām metroloģiskajām prasībām atbild un ar to saistītos izdevumus sedz mēraparātu īpašnieks.

142. Dabaszgāzes patēriņa uzskaitē ir nepieciešams atsevišķs komercuzskaites mēraparāts, ja lietotājs dabaszgāzi izmanto kā degvielu autotransportam. Ja tiek konstatēts, ka autotransportam paredzētās dabaszgāzes patēriņa uzskaitē nav uzstādīts atsevišķs komercuzskaites mēraparāts, sadales sistēmas operators var pārtraukt dabaszgāzes piegādi lietotājam, iepriekš par to nebrīdinot. Par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs eksemplārs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

143. Sadales sistēmas operators veic:

143.1. lietotāja, kas nav mājsaimniecības lietotājs, komercuzskaites mēraparāta pieslēguma pārbaudi pēc tā uzstādīšanas vai nomaiņas gazificētajā objektā, noplombējot tā pievienošanas vietas;

143.2. komercuzskaites mēraparātu uzstādīšanu vai nomaiņu, (noplombējot to pievienošanas vietas) gazificētajā objektā mājsaimniecības lietotājam.

144. Ja piekļuve mājsaimniecības lietotāja dabaszgāzes apgādes sistēmai netiek nodrošināta, kā norādīts šo noteikumu 99.1. apakšpunktā, mājsaimniecības lietotājs pēc sadales sistēmas operatora pieprasījuma, kas veikts telefoniski, nosūtot īsziņu, izmantojot e-pakalpojumu portālu vai rakstiski, iespējami ātrāk paziņo laiku, kad var nodrošināt sadales sistēmas operatora pārstāvjiem piekļuvi mājsaimniecības lietotāja dabaszgāzes apgādes sistēmai.

145. Ja nav iespējams piekļūt komercuzskaites mēraparātam vai mājsaimniecības lietotājs neatbild uz sadales sistēmas operatora pieprasījumu, sadales sistēmas operators var:

145.1. pārtraukt dabaszgāzes piegādi attiecīgajā gazificētajā objektā vai turpmāk aprēķināt patērētās dabaszgāzes daudzumu, pamatojoties uz patēriņa standarta profilu;

145.2. prasīt lietotājam segt izdevumus par sadales sistēmas operatora izbraukumu uz attiecīgo gazificēto objektu.

146. Komercuzskaites mēraparāta pievienošanas shēmas izmaiņas, minēto ierīču nomaiņu, pārvietošanu, remontu un pārbaudi lietotājs saskaņo ar sadales sistēmas operatoru. Jebkurai personai ir aizliegts ietekmēt komercuzskaites mēraparāta darbību.

147. Uzstādītajiem komercuzskaites mēraparātiem ir jāatbilst normatīvajos aktos mērīšanas līdzekļiem noteiktajām metroloģiskajām prasībām, kā arī prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par kārtību, kādā tiek veikta mērīšanas līdzekļu tipa apstiprināšana, pirmreizējā verificēšana un tirgus uzraudzība. Komercuzskaites mēraparāta pievienošanas vietai jābūt noplombētai ar sadales sistēmas operatora plombu.

148. Sadales sistēmas operators normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic lietotāja objektā uzstādītā komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi tā ekspluatācijas laikā:

148.1. ja sadales sistēmas operatoram rodas pamatotas aizdomas, ka komercuzskaites mēraparāts neatbilst noteiktajām prasībām vai ir bojāts (izdarītas darbības vai izmantotas palīgierīces, kuru dēļ

ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādītāja lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas). Ja veiktajā pirmstermiņa verificēšanā vai pārbaudē atzīst, ka komercuzskaites mēraparāts nebija lietošanai derīgs un tā bojājums ir radies, lietotājam neievērojot šajos noteikumos paredzētos pienākumus, izdevumus, kas saistīti ar dabasgāzes komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi, kā arī sistēmas operatora izdevumus par jauna dabasgāzes komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanu gazificētajā objektā sedz lietotājs;

148.2. ja mājtsaimniecības lietotājam radušās šaubas par gazificētajā objektā uzstādītā komercuzskaites mēraparāta precizitāti. Ja pēc mājtsaimniecības lietotāja pieprasījuma veiktajā pirmstermiņa verificēšanā vai pārbaudē atzīst, ka:

148.2.1. komercuzskaites mēraparāts bija lietošanai derīgs, izdevumus, kas saistīti ar komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi, kā arī sadales sistēmas operatora izdevumus par jauna komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanu gazificētajā objektā sedz mājtsaimniecības lietotājs;

148.2.2. komercuzskaites mēraparāts nebija lietošanai derīgs, izdevumus, kas saistīti ar komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi, sedz sadales sistēmas operators.

149. Sadales sistēmas operators normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu akreditētā inspicēšanas institūcijā vai nodod to ekspertīzes veikšanai. Lietotājam ir tiesības iepazīties ar sadales sistēmas operatora sastādīto aktu un ekspertīzes atzinumu, ja normatīvie akti nenosaka citādi.

150. Lietotājs papildus komercuzskaites mēraparātam var uzstādīt kontroles mēraparātus. Kontroles mēraparāti ir lietotāja īpašums, un to uzstādīšana jāaskaņo ar sadales sistēmas operatoru. Kontroles mēraparātus uzstāda lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmā aiz komercuzskaites mēraparāta. Kontroles mēraparātu rādītāji nevar būt par pamatu norēķiniem par saņemto dabasgāzi.

151. Lietotājs, kas nav mājtsaimniecības lietotājs, sadales sistēmas operatora noteiktajā termiņā nomaina gazificētajā objektā uzstādīto komercuzskaites mēraparātu pēc sadales sistēmas operatora pieprasījuma, ja:

151.1. gazificētajā objektā uzstādītā komercuzskaites mēraparāta metroloģiskie raksturlielumi neatbilst faktiskajam dabasgāzes patēriņam gazificētajā objektā;

151.2. gazificētajā objektā uzstādītais komercuzskaites mēraparāts neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, tai skaitā nenodrošina normatīvajos aktos par metroloģiskajām prasībām noteikto precizitāti.

152. Lietotājs nodrošina, ka komercuzskaites mēraparāts ir brīvi pieejams, netiek bojāts un uz tā netiek novietoti priekšmeti.

153. Sadales sistēmas operators nosaka prasības attālināti nolasāmo komercuzskaites mēraparātu un to korektoru datu integrācijai ar sadales sistēmas operatora sistēmām dabasgāzes tirgotāju maiņas nodrošināšanai un publicē tās savā tīmekļvietnē.

XII. Lietotāju norēķini par saņemto dabasgāzi un sistēmas pakalpojumiem

154. Pamats norēķinu veikšanai starp lietotāju un dabasgāzes tirgotāju par gazificētajā objektā patērētās dabasgāzes apjomu ir sadales sistēmas operatora sniegtā informācija par dabasgāzes patēriņu, kas noteikts atbilstoši šo noteikumu XI nodaļā minētajiem veidiem.

155. Dabasgāzes tirgotājs, iekļaujot lietotāja rēķinā maksu par sadales sistēmas pakalpojumiem, pamatojas uz sadales sistēmas operatora sniegtajiem aprēķiniem par dabasgāzes patēriņu gazificētajā objektā, kas noteikti atbilstoši šo noteikumu XI nodaļā minētajiem veidiem un saskaņā ar Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā apstiprinātajiem tarifiem.

156. Sistēmas pakalpojuma tarifu piemēro katram gazificētajam objektam atsevišķi. Viena lietotāja vairākiem gazificētiem objektiem norēķinos piemēro sistēmas pakalpojuma tarifu, kas noteikts atbilstoši attiecīgo gazificēto objektu kopējam dabasgāzes patēriņam, ja minētie objekti:

156.1. atrodas vienā adresē un sistēmas pakalpojumu saņem vienā sadales sistēmas pieslēguma vietā (vai vairākās sadales sistēmas pieslēguma vietās, ja lietotājam nepieciešamo sistēmas pakalpojumu tehniski nav iespējams nodrošināt vienā pieslēguma vietā sadales sistēmai);

156.2. savstarpēji savienoti ar vienotu attiecīgā lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu un atrodas vienā adresē.

157. Komersantam, kas sniedz centralizētās siltumapgādes pakalpojumus pašvaldības administratīvajā teritorijā un to apliecina attiecīgā pašvaldība, norēķinos piemēro sistēmas pakalpojuma tarifu, kas noteikts atbilstoši siltumapgādes komersanta gazificēto objektu kopējam dabasgāzes patēriņam attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

158. Par patērēto dabasgāzi, saņemtajiem sistēmas pakalpojumiem un nodokļiem:

158.1. lietotājs norēķinās saskaņā ar dabasgāzes tirdzniecības līgumā noteikto norēķinu kārtību;

158.2. saistītie lietotāji norēķinās saskaņā ar publiskā tirgotāja apstiprinātu norēķinu kārtību;

158.3. lietotāji, kuri saņem dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros, norēķinās saskaņā ar pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja apstiprinātu norēķinu kārtību.

159. Norēķinu kārtību, kā arī grozījumus tajā publiskais tirgotājs un pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs ne vēlāk kā 30 dienas pirms to spēkā stāšanās publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un savā tīmekļvietnē.

160. Dabasgāzes tirgotājs ir tiesīgs pieprasīt, lai lietotājs, kas nav saistītais lietotājs, vai persona, kura vēlas noslēgt dabasgāzes tirdzniecības līgumu vai kura saņem dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma ietvaros, iesniedz līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu samērīgā apjomā, ja:

160.1. lietotājs nav ievērojis dabasgāzes tirgotāja apstiprināto norēķinu kārtību un kavējis maksājumus par saņemto dabasgāzi;

160.2. lietotājs vai persona, kura vēlas noslēgt dabasgāzes tirdzniecības līgumu vai saņemt dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros, tiek likvidēta vai reorganizēta un saskaņā ar reorganizācijas plānu tiks likvidēta;

160.3. lietotājam vai personai, kura vēlas noslēgt dabasgāzes tirdzniecības līgumu vai saņemt dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros, ierosināts tiesiskās aizsardzības process, ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process vai pasludināts maksātnespējas process;

160.4. dabasgāzes tirdzniecības līgumu vēlas noslēgt vai dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros saņem lietotājs, kurš patērē vairāk nekā 25 000 m³ dabasgāzes gadā.

161. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt, lai lietotājs, kurš vēlas noslēgt līgumu par pārvades sistēmas pakalpojumu saņemšanu, iesniedz līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu samērīgā apjomā, ja:

161.1. lietotājs vai persona, kura vēlas noslēgt pārvades sistēmas pakalpojuma līgumu, tiek likvidēta vai reorganizēta un saskaņā ar reorganizācijas plānu tiks likvidēta;

161.2. lietotājam vai personai, kura vēlas noslēgt pārvades sistēmas pakalpojuma līgumu, ierosināts tiesiskās aizsardzības process, ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process vai pasludināts maksātnespējas process.

162. Ja saistītais lietotājs ir kavējis maksājumu, publiskais tirgotājs drīkst pieprasīt saistītajam lietotājam veikt priekšapmaksu mēneša vidējā maksājuma apmērā, kā arī noteikt īsākus norēķinu periodus vai pieprasīt iesniegt līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu.

163. Ja lietotājs saskaņā ar šo noteikumu 160., 161. vai 162. punktu ir iemaksājis dabasgāzes tirgotājam, publiskajam tirgotājam vai pārvades sistēmas operatoram drošības depozītu kā līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu:

163.1. lietotājam ir pienākums pēc tirgotāja vai pārvades sistēmas operatora pieprasījuma atjaunot drošības depozītu pilnā apmērā, ja no tā ir dzēstas lietotāja neizpildītās līgumsaistības;

163.2. tirgotājam vai pārvades sistēmas operatoram ir pienākums piecu darba dienu laikā paziņot lietotājam par lietotāja neizpildīto saistību dzēšanu no drošības depozīta;

163.3. publiskajam tirgotājam ir pienākums atmaksāt depozītu saistītajam lietotājam, ja tas gadu nepārtraukti ievērojis publiskā tirgotāja apstiprināto norēķinu kārtību;

163.4. dabasgāzes tirgotājam vai pārvades sistēmas operatoram ir pienākums atmaksāt depozītu lietotājam, kas nav saistītais lietotājs, ja tas divus gadus nepārtraukti ievērojis dabasgāzes tirdzniecības līgumā pielīgto vai dabasgāzes tirgotāja noteikto norēķinu kārtību;

163.5. beidzoties dabasgāzes tirdzniecības vai pārvades sistēmas pakalpojuma līguma termiņam vai gadījumā, ja tā darbība tiek izbeigta, tirgotājam vai pārvades sistēmas operatoram ir pienākums piecu darba dienu laikā atmaksāt lietotājam drošības depozīta summu, kas nav izlietota lietotāja neizpildīto līgumsaistību dzēšanai.

164. Ja lietotājs pēdējā norēķinu perioda maksājuma dokumentos konstatē kļūdu, viņš par to rakstveidā paziņo maksājuma dokumenta nosūtītājam. Dabasgāzes tirgotājs vai pārvades sistēmas operators 10 darba dienu laikā pēc lietotāja rakstveida iesnieguma saņemšanas pārbauda maksājuma dokumentus, pārbaudes rezultātus paziņo lietotājam un, ja nepieciešams, veic izmaiņas maksājuma dokumentos vai maksājuma veikšanas termiņā. Atkārtots iesniegums par attiecīgo kļūdu maksājuma dokumentā neatbrīvo lietotāju no pienākuma noteiktajā termiņā veikt maksājumu.

165. Ja komercuzskaites mēraparāta rādījums nolasīts nepareizi, lietotājs rakstveidā paziņo par to sadales sistēmas operatoram. Sadales sistēmas operators piecu darba dienu laikā pēc lietotāja rakstveida iesnieguma saņemšanas pārbauda komercuzskaites mēraparātu rādījumus un, ja nepieciešams, veic piegādātās dabasgāzes un maksas par saņemtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem pārrēķinu. Pārbaudes rezultātus paziņo lietotājam un dabasgāzes tirgotājam, publiskajam tirgotājam vai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējam, kurš, ja nepieciešams, veic izmaiņas maksājuma dokumentos vai maksājuma veikšanas termiņā.

166. Ja dabasgāzes tirgotājs vai sadales sistēmas operators konstatē kļūdu norēķinu dokumentā, dabasgāzes tirgotājs vai sadales sistēmas operators izdara pārrēķinu par pēdējo norēķinu periodu.

167. Ja sadales sistēmas operators konstatē kļūdu norēķinu uzskaitē vai aprēķinos par piegādāto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumu, sadales sistēmas operators izdara pārrēķinu par pēdējo norēķinu periodu vai laikposmu, kas nepārsniedz gadu no fakta konstatācijas dienas, un pārrēķinu norāda norēķinu periodā, kad tiek veikts pārrēķins vai labota kļūda.

168. Sadales sistēmas operators, konstatējot, ka gazificētajā objektā dabasgāzes caurplūde caur komercuzskaites mēraparātu ir zemāka par komercuzskaites mēraparātam noteikto zemāko pieļaujamo mērījumu robežu, ir tiesīgs izdarīt saņemtās dabasgāzes pārrēķinu par laikposmu, kad dabasgāzes caurplūde ir mazāka par lietotāja komercuzskaites mēraparātam noteikto zemāko pieļaujamo mērījumu robežu, pieņemot, ka caurplūdes lielums ir vienāds ar konkrētajam mēraparātam noteikto zemāko mērījumu robežu, ja dabasgāzes tirdzniecības līgumā nav noteikts citādi.

XIII. Tirgotāju norēķini par sadales sistēmas pakalpojumu

169. Par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu dabasgāzes tirgotājs norēķinās atbilstoši Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā apstiprinātajiem tarifiem saskaņā ar sadales sistēmas pakalpojuma līgumu.

170. Pamats norēķinu veikšanai starp dabasgāzes tirgotāju un sadales sistēmas operatoru ir sadales sistēmas operatora sniegtā informācija par patērēto dabasgāzes apjomu, kas aprēķināts saskaņā ar šo noteikumu XI nodaļu.

171. Par katru veicamā maksājuma kavējuma dienu dabasgāzes tirgotājs maksā sadales sistēmas operatoram nokavējuma procentus Civillikumā noteiktajā kārtībā – 0,15 % dienā no nesamaksātās summas.

172. Sadales sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt, lai dabasgāzes tirgotājs, kurš vēlas noslēgt līgumu par sadales sistēmas pakalpojumu saņemšanu vai kuram ir spēkā esošs sadales sistēmas pakalpojuma līgums ar sadales sistēmas operatoru, iesniedz līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu samērīgā apjomā, ja:

172.1. dabasgāzes tirgotājs nav ievērojis sadales sistēmas operatora noteikto norēķinu kārtību un kavējis maksājumus par sniegtajiem sadales sistēmas pakalpojumiem;

172.2. dabasgāzes tirgotājs tiek likvidēts vai reorganizēts un saskaņā ar reorganizācijas plānu tiks likvidēts;

172.3. dabasgāzes tirgotājam ierosināts tiesiskās aizsardzības process, ārpus tiesiskās aizsardzības process vai pasludināts maksātnespējas process.

173. Sistēmas operators publicē savā tīmekļvietnē līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājuma piemērošanas kārtību.

174. Ja dabasgāzes tirgotājs saskaņā ar šo noteikumu 172. punktu ir iemaksājis sadales sistēmas operatoram drošības depozītu kā līgumsaistību pienācīgas izpildes nodrošinājumu:

174.1. dabasgāzes tirgotājam ir pienākums pēc sadales sistēmas operatora pieprasījuma atjaunot drošības depozītu pilnā apmērā, ja sadales sistēmas operators no tā dzēsis dabasgāzes tirgotāja neizpildītās līgumsaistības;

174.2. sadales sistēmas operatoram ir pienākums piecu darba dienu laikā paziņot dabasgāzes tirgotājam par dabasgāzes tirgotāja neizpildīto līgumsaistību dzēšanu no drošības depozīta;

174.3. sadales sistēmas operatoram ir pienākums atmaksāt depozītu dabasgāzes tirgotājam, ja tas divus gadus nepārtraukti ievērojis sadales sistēmas operatora noteikto norēķinu kārtību;

174.4. beidzoties sistēmas pakalpojuma līguma termiņam vai gadījumā, ja tā darbība tiek pārtraukta, sadales sistēmas operatoram ir pienākums piecu darba dienu laikā atmaksāt dabasgāzes tirgotājam drošības depozīta summu, kas nav izlietota dabasgāzes tirgotāja neizpildīto līgumsaistību dzēšanai.

175. Ja dabasgāzes tirgotājs maksājuma dokumentos konstatē kļūdu, dabasgāzes tirgotājs rakstveidā paziņo par to sadales sistēmas operatoram. Sadales sistēmas operators 10 darba dienu laikā pēc dabasgāzes tirgotāja rakstiska iesnieguma saņemšanas pārbauda maksājuma dokumentus, pārbaudes rezultātus paziņo dabasgāzes tirgotājam un, ja nepieciešams, veic izmaiņas maksājuma dokumentos vai maksājuma veikšanas termiņā. Atkārtots iesniegums par attiecīgo kļūdu maksājuma dokumentā neatbrīvo dabasgāzes tirgotāju no pienākuma noteiktajā termiņā veikt maksājumu.

176. Ja sadales sistēmas operators konstatē kļūdu norēķinu uzskaitē vai aprēķinos par piegādāto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumu, sadales sistēmas operators izdara pārrēķinu par pēdējo norēķinu periodu vai laikposmu, kas nepārsniedz gadu no fakta konstatācijas dienas, un pārrēķinu norāda norēķinu periodā, kad tiek veikts pārrēķins vai labota kļūda.

XIV. Noslēguma jautājumi

177. Mājsaimniecības lietotājam līdz dabasgāzes tirdzniecības līguma noslēgšanai ar tirgotāju vai publisko tirgotāju dabasgāzi tirgo publiskais tirgotājs par cenu, kas noteikta Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā.

178. Lietotājam, kurš nav mājsaimniecības lietotājs, līdz dabasgāzes tirdzniecības līguma noslēgšanas brīdim, bet ne vēlāk kā līdz 2017. gada 1. jūlijam dabasgāzi tirgo dabasgāzes tirgotājs, ar kuru lietotājam uz 2017. gada 2. aprīli bija spēkā esošs dabasgāzes piegādes līgums, saskaņā ar dabasgāzes tirdzniecības diferencēto gala tarifu, kas lietotājam tika piemērots 2017. gada 1. aprīlī.

179. Ja līdz 2017. gada 3. aprīlim dabasgāzes cena saistītajam lietotājam Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā nav apstiprināta, publiskais tirgotājs līdz minētās cenas apstiprināšanai dabasgāzi saistītajam lietotājam tirgo saskaņā ar dabasgāzes tirdzniecības diferencēto gala tarifu, kas mājsaimniecības lietotājam tika piemērots 2017. gada 1. aprīlī.

180. Pēdējās garantētās piegādes pakalpojumu ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc sadales sistēmas operatora nodalīšanas patstāvīgā uzņēmumā veic dabasgāzes tirgotājs, kuram 2017. gada 10. februārī ir spēkā dabasgāzes tirdzniecības licence, par Enerģētikas likumā noteiktajā kārtībā noteikto vidējo dabasgāzes cenu saistītajiem lietotājiem, reizinot to ar koeficientu 1,2.

181. Šo noteikumu 45., 47. un 48. punkts stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī.

182. Noteikumi stājas spēkā 2017. gada 3. aprīlī.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK.

Ministru prezidents *Māris Kučinskis*

Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs *Arvils Ašeradens*

Gāzes kvalitātes raksturlielumi dabasgāzes sadales sistēmā

Nr. p. k.	Parametri	Mērvienība	Vērtība
1.	Vobbes skaitlis (indekss) – $W_{s,b}$ bāzes temperatūras apstākļos (sadeģšana/mērīšana) 25/20° C	MJ/m ³	47,02–51,98
		kcal/m ³	11231–12415
		kWh/m ³	13,06–14,44
2.	Augstākais sadeģšanas siltums (GCV) 20° C un 101,325 kPa bāzes temperatūras apstākļos (sadeģšana/mērīšana) 25/20° C	MJ/m ³	≥ 34,87
		kcal/m ³	≥ 8329
		kWh/m ³	≥ 9,69
3.	Zemākais sadeģšanas siltums (NCV) 20° C un 101,325 kPa bāzes temperatūras apstākļos (sadeģšana/mērīšana) 25/20° C	MJ/m ³	≥ 31,82
		kcal/m ³	≥ 7600
		kWh/m ³	≥ 8,83
4.	Relatīvais blīvums – d		0,55–0,70
5.	Sērs kopā – S (bez odoranta)	g/m ³	≤ 0,03
6.	Sērūdeņradis + karbonilsulfīds H ₂ S + COS	g/m ³	≤ 0,007
7.	Merkaptāni – RHS (bez odoranta)	g/m ³	≤ 0,016
8.	Metāns – CH ₄	mol %	≥ 90
9.	Slāpekļis – N ₂	mol %	≤ 3
10.	Skābekļis – O ₂	mol %	≤ 0,02*
			≤ 1,0**
11.	Oglekļa dioksīds – CO ₂	mol %	≤ 2,5*
			≤ 4,0**
12.	Metāna skaitlis		≥ 65
13.	Mehāniskie piemaisījumi	g/m ³	≤ 0,001
14.	Ogļūdeņražu rasas punkts HC DP, pie 1–70 bar	°C	≤ –2
15.	Ūdens rasas punkts – H ₂ O DP, pie 40 bar	°C	≤ –10
16.	Ūdeņradis – H ₂	mol %	≤ 0,1
17.	Odorants	mg/m ³	≥ 3
		balles	≥ 3

Piezīmes.

1. * Dabasgāzes pārvades sistēmā ievadāmās un transportējamās aizvietotājgāzes kvalitātes raksturlielumi.

2. ** Dabasgāzes sadales sistēmā ievadāmās un transportējamās aizvietotājgāzes kvalitātes raksturlielumi, ja sadales sistēma nav savienota ar pazemes gāzes krātuvi un nav saistīta ar citu valstu gāzapgādes sistēmu.

Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs *Arvils Ašeradens*